

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20—Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842

Ljubljana, 20. avgusta.

6. avgusta je »Slovenec« poročal iz Beograda, da je imenovan za celokupno Slovenijo veliki župan dr. Sporn v Ljubljani, v Mariboru pa da je vlada sklenila napraviti le ekspozituro ljubljanskega velikega župana. Dan pozneje je »Slovenec« proslavil tajski zid slovenskega sovražnega provincijalizma. »Veliki župan za celokupno Slovenijo je imenovan, centralistična delitev v Sloveniji je ustavljena in dogodki se bodo odselej vršili v smeri, ki je nasprotna centralizmu in ki pomeni vzpostavitev slovenske ljudske samouprave.« Tako je »Slovenec« samozavestno razglasil začetek slovenske avtonomije.

Štirinajst dni je ljudstvo čakalo na velikega župana celokupne Slovenije, a njega od nikoder ni bilo. Mi smo opetovano opozarjali škofov list, da je varal javnost, ko je pisal, da sta dosedanja velika župana upokojena, za Slovenijo pa imenovan en sam veliki župan. Danes pa prihaja iz Beograda vest, ki definitivno potrjuje neresničnost »Slovenčevih« tozadevnih poročil. Mesto enega velikega župana za Slovenijo — kar je bombastično napovedoval »Slovenec« — sta imenovana dva velika župana, velika župana dr. Baltić in dr. Pirkmajer pa nista upokojena, marveč sta stavljeni na razpoložanje.

Blamažo, ki jo je doživel »Slovenec« in še bolj SLS in njeni ministri, bi končno ta gospoda še lahko spravila, saj ni ne prva in ne zadnja. Hudo pa je, da se je klerikalna stranka z imenovanjem novih velikih županov pred vso javnostjo razgalila kot nepoštena demagoška stranka, katere dejanja so v nasprotju z njenimi besedami.

Ze leta in leta razglasa SLS, da je njen program zakonodajna avtonomija nedeljene Slovenije. Vse klerikalno časopisje, vsi klerikalni agitatorji, med katerimi so bili kaj posebno glasni vsi klerikalni poslanci, so pred volitvami ljudem slikali boj za avtonomijo kot nekako sveto in križarsko vojno. »Kdor ne bo nas volil, je izdajalec avtonomije, izdajalec Slovenstva«, tako in enako so pritiskali na volilce. Tudi po volitvah so klerikalci neprestano udrihali na veliki boben slovenske avtonomije tja do predvčeršnjim, ko je glasilo dr. Korošca, mariborska »Straža« objavi la uvodnik, v katerem znova »lopuje« duje bralcem avtonomijo, češ: »Naš narod vodi odločno in neizprosno borbo za avtonomijo. Odkar je naš narod stopil v sedanje državno zvezo, mu je bila pred očmi avtonomistična ureditve države. Istina je, da je taka ureditve bila nekakšna conditio sine qua non pri vstopu v to državo.«

Danes pa prihaja iz Beograda za vse pristaje SLS porazna vest, da so klerikalni ministri opustili avtonomistično stališče ter postali iz avtonomistov — centralisti. Ker veliki župan za celokupno Slovenijo ni imenovan, se mora v smislu gorenjih »Slovenčevih« izvajati smatrati, da centralistična delitev Slovenije ni ustavljena in da so se začeli dogodki vršiti v smeri, ki ni nasprotna centralizmu. Vsekako imenovanje dveh velikih županov mesto enega ne pomeni »vzpostavitev slovenske ljudske samouprave« in tudi ne začetka zakonodajne nedeljene Slovenije, za katero so klerikalni volilci metali kroglice v volilne skrinjice.

Zakaj štirje klerikalni ministri, ki imajo v vladi tako odločilno moč, kakršne še nikdar niso imeli in je tudi nikdar več ne bodo imeli, niso držali dane obljube glede avtonomije, nam ni znano. Javno pa je, da so s tem zagrešili nad svojim avtonomističnim programom največjo izdajstvo ter da stoji danes pred slovenskim ljudstvom kot figa-mojze, ki danih svetih obljub ne izpolnjuje. Z avtonomističnega stališča je »Slovenec« čisto pravilno pisal, da je imenovanje enega samega velikega župana za celokupno Slovenijo prvi in najvažnejši začetek avtonomije. Klerikalni ministri so pa — dasi imajo vso moč in vso oblast v rokah — sedaj sami avtonomistično zibanje v Sloveniji zatrli ter svoje lastno dete uničili. Radovedni smo, če bo »Slovenec« sedaj tudi njim očital, da so znova postavili med »Kranjce« in »Stajerce« kitajski zid.

Za postopanje klerikalnih ministrov ni prav nobenega opravičila. Krivda jih zadene, ako so zagrešili protiautonomistični akt bodisi prostovoljno, bodisi prisiljeni. Ako bi bili možne na svojem mestu, ki kaj dajo na dane besede, bi morali preje izvajati konsekvence in demisionirati, kakor pa

Pod vladno reda in zakonitosti

KRVAVI IZGREDI V SARAJEVU. — MUSLIMANI NAPADAJO KAKOR PRED DESETIMI LETI SRBE IN SRBSKE TRGOVINE.

Beograd, 20. avgusta, p. Popoldne so prišle iz Sarajeva vesti o krvavih spopadih med Srbi in Spahovimi muslimani. V Sarajevu so se jeli ponavljati dnevi iz leta 1914. Nahujskane množice so danes napadle Srbe in pobile šipe v srbskih trgovinah. Pred par dnevi je umrl znani musliman Mujaga Kapetanović, ki ga je smrtno ranil njegov kmet Rista Popović.

Odmevi Pašičevega govora

VLADA DOLŽI PRIBIČEVIČA, DA POTOM PAŠIČA IZZIVA STJEPANA RADIČA.

Beograd, 20. avgusta, r. Včerajšnji govor Nikole Pašića na radikalskem shodu je izzval živahne komentarje v listih in političnih krogih. Okolica g. Pašića upa, da bodo njegova izvajanja imela za posledico, da se bodo Srbi še bolj oklenili radikalske stranke pod vodstvom g. Pašića. Radikalci izjavljajo, da je treba opustiti dosedanje taktiko in začeti energičen boj, da se zlomi odpor nasprotnikov proti ustavi. Čimprej naj se izvedejo nove volitve.

V krogih g. Davidovića smatrajo Pašičev govor za labudjo pesem; Pašić da ni mogel drugače govoriti, ker se stara, kar se tudi jasno vidi iz njegovih izjav. Davidovičevci smatrajo, da je Svetozar Pribičević direktno ali indirektno preko dr. Laze Markovića vplival na Nikolo Pašića z namenom, da bi s tonom ali vsebino govora podžgal občutljivo nervoznost Radića, da bi planil pokonci

in povedal nekaj, kar bi vse časopisje komentiralo in povečalo. Tolažijo pa se s tem, da je Radić spregledal to nakano opozicije in da bo pisava opozicijskih listov imela baš nasprotni učinek.

AKCIJA PROTI MINISTRU HRASNICI.

Beograd, 20. avgusta, p. Včeraj je bila predložena kralju prošnja s 30.000 podpisih prebivalstva Sumadije, ki prosí, da se odstavi »krvnik Srbije«, pravosodni minister dr. Hrasnica.

KONFERENCA PRI MINISTRU DVORA.

Beograd, 20. avgusta, r. Dopoldne je bil Svetozar Pribičević pi ministru Jankoviću, katerega so posetili tudi nekateri radikalski prvaki ter dr. Edo Lukinić, ki so imeli z njim daljšo konferenco.

KONGRES ZEMLJORADNIKOV.

Beograd, 20. avgusta, r. Kongres zemljoradniške stranke se bo vršil dne 28. in 29. septembra.

Vlada potrjuje vesti o neugodni razmejitvi z Italijo

V ZUNANJEM MINISTRSTVU VNOVIČ ZANIKAJO »JUTROVA« POROČILA. A JIH V RESNICI SAMO POTRjujeJO.

Beograd, 20. avgusta, p. Iz krogov zunanega ministrstva se zanika vest, ki jo je prineslo ljubljansko »Jutro« in ki so jo ponatisnili tudi opozicijski listi v Beogradu, po kateri je končnoveljavna razmejitev z Italijo ob slovenski meji izpadla popolnoma v našo škodo, ker je naša država izgubila Triglav in precej ozemlja. Naglašajo, da ostaja Triglav z vsemi tremi vrhovi na jugoslovenskem ozemlju. Naša delegacija je izvrševala doslej svojo nalogo z dovolj zadovoljivim uspehom. Italijani so nam šli na roko glede naših zahtev, v kolikor so to dopuščali njihovi strateški razlogi. Naši delegati so vzeli vojaške in gospodarske razloge v obzir pri razdelitvi zemlje na tej ali oni strani rapalske črte. Razen Triglava je naš tudi Aljažev Dom (!). Tudi pri Cerkniškem jezeru se je popravila v naš prilog meja za 2 km za rapalsko črto. Spor glede Haasberga pri Planini, kjer se nahaja grad kneza Windischgraetza, še ni končan, ker se zavzemajo Italijani za kneza, ki je optiral za Italijo. Naša razmejitvena komisija deluje le po navodilih, ki jih je dobila od

prejšnje vlade. Popoldne je konferiral dr. Marinković tudi z italijanskimi delegati v navzočnosti polkovnika Draškića, ni pa še odločitve, ker je ta zadeva v zvezi z gori navedenimi spornimi vprašanji glede nekaterih obmejnih krajev.

Da se v zunanjem ministrstvu vnovič spuščajo v polemiko z »Jutrovimi« poročili, je najboljši dokaz, da so zadela naša izvajanja v živo in da so bila — točna. Saj jih potrjujejo tudi v zunanjem ministrstvu samem. Kdor pozorno prečita zadnje izjave zunanjega ministra in današnji komuniké, ne bo našel ničesar, kar bi se ne skladalo z našimi trditvami, oziroma bi jih pobijalo. To, kar vlada trdi, sme priznati tudi mi (Cerkniško jezero, vrh Triglava), previdno pa molči o naših glavnih očitkih, da smo izgubili na Italijo milijardne vrednosti gozdnih kompleksov. Da je izgovor na prejšnjo vlado prazen in vrhutega neresničen, smo že ponovno opozorili. Uredništvo.

Težkoče pri konzularnih pogajanjih

ITALIJA NOČE POPRAVITI KRIVIC OBMEJNEMU PREBIVALSTVU.

Beograd, 20. avgusta, r. Danes popoldne sta nadaljevali jugoslovenska in italijanska delegacija za izdelavo konzularne konvencije svoje delo. Večji del je bil sporazumno rešen. Odprte so še določbe o obmejni lastnini. V tem vprašanju je naša delegacija na odpor zaradi neznosnih šikan s strani Italijanov proti našemu prebivalstvu, ki ima zmeščen na obeh straneh meje, kakor tudi glede Slovencev, ki so italijanski državljani, pa imajo posestva tudi na jugoslovenskem ozemlju. Italijanska vlada je nedavno prepovedala obmejnemu prebivalstvu v takozvanih novih italijanskih pokrajinah, da bi prodajalo ali izpreminjalo svojo lastnino. S tem jim je, čeprav ne formalno, vendar dejanski popolnoma odvzeta pravica svobodnega razpolaganja italijanskih državljanov jugoslovenske narodnosti s svojo imovino. Naša delegacija zahteva, da se ta čudna in škodljiva uredba italijanske vlade, ki v glavnem zadeva naše narodnjake, ukine, toda italijanski delegati niso hoteli na to pristati. Ta zade-

Napad na polkovnika Milkovića

Beograd, 20. avgusta, p. Iz Sofije se ni podrobno o napadu na našega vojaškega atašea polkovnika Milkovića. Vlada je naročila svojemu poslaniku v Sofiji Rakiću, naj ni nemudoma o stvari poroča. Bolgarski odpravnik poslov v Beogradu Mićev je izjavil vašemu dopisniku, da so izvedli napad na Milkovića sovražniki Cankove vlade, ki bi hoteli na ta način motiti dobre odnose med Jugoslavijo in Bolgarsko. Rekel je, da napadaleci niso hoteli ubiti polkovnika in da so zato streljali samo v zrak.

Izgredi v Rusiji

London, 20. avgusta, s. Dopisnik »Tribune« doznava iz Moskve, da je prišlo v Saratovu ob priliki neke demonstracije več tisoč brezposelnih do polničnih bojev, pri čemur je bilo pet oseb usmrčenih in dvajset ranjenih. Po vesteh moskovskih listov so nosili demonstrantje napise z zahtevo, naj vlada razdeli živila. Sovjetski listi naglašajo da prevladuje po vseh ruskih mestih pomanjkanje živil. Čuje se, da bo v kratkem vpeljana zopet racionalizacija vseh živil, ker sicer grozi radi visokih cen živil lakota.

Pred zasedanjem Zveze narodov

GLAVNA RAZPRAVNA TOČKA BO VPRAŠANJE RAZOROŽITVE. — KAKO DELAJO RAZPOLOŽENJE PROTI JUGOSLAVIJI.

Zeneva, 20. avgusta, i. Peto zasedanje Zveze narodov bo otvoril v pondeljek, dne 1. septembra ob 11. dopoldne belgijski zunanji minister Hymans. Na dnevnem redu je 25 točk, ki same na sebi politično niso posebne važne. Vsekakor pa bo že pri prvih točkah prišlo do razprave o vseh političnih pogajanjih posebej z ozirom na razorožitveno vprašanje. Ravno te dni je prišel semkaj odgovor nove jugoslovenske vlade, ki izjavlja, da jugoslovenska vlada obžaluje, da se ne more priključiti resoluciji Zveze narodov, po kateri naj bi budžet za vojsko posameznih držav ne prekorajl povprečne mere zadnjih dveh let. Ta odgovor bo gotovo zadel na odpor, ker utemeljuje jugoslovenske vlade, da njena armada še dolgo ne zadostuje potrebam za varnost države, lahko navede tudi vsaka druga vlada. Češkoslovska vlada je na enaklo resolucijo odgovorila v bistveno prijaznejšem tonu s tem, da je naglasila, da je skrajšala aktivno službovanje od

dveh let na 18 mesecev. Vsa ta vprašanja se bodo pri sedmi točki dnevnega reda (omejitve oborožitve) še posamezno obravnavala.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA VELESIL.

New York, 20. avgusta, s. Po brzotjavkah iz Washingtona se bo vršila spomladni druga konferenca velesil za omejitve oboroževanja.

FRANCOSKA DELEGACIJA ZA ZVEZO NARODOV.

Pariz, 20. avgusta, i. Francoska delegacija za prihodnja pogajanja Zveze narodov bo, kakor se doznava iz dobro informiranega vira, sestavljena sledeče: ministrski predsednik in zunanji minister Herriot, poslanec in bivši ministrski predsednik Briand, socialistični poslanec Boncourt, senator Henry de Juvenel ter senator Leon Bourgeois. Ni še znano, kdaj bo delegacija odpotovala.

Italijanska redkobesednost o Londonu

GLAVNA DELEGATA VESTA POVEDATI LE O SPOŠTOVANJU, KI GA JE UŽIVALA ITALIJANSKA DELEGACIJA V LONDONU.

Rim, 20. avgusta, i. Italijanska zastopnika na londonski konferenci, finančni minister Di Stefani in minister za javni blagor De Nava sta se danes vrnila v Rim. Popoldne ju je sprejel ministrski predsednik Mussolini, kateremu sta poročala o poteku konference. Napram novinarjem, ki so ju obkolili z vprašanji, je bil Di Stefani zelo rezerviran ter se je omejil le na ugotovitve, da se je italijanska delegacija tehnično izbornu pripravila za konferenco, ter na poudarjanje tega, da je bila italijanska delegacija predmet splošnega spoštovanja.

Minister De Nava je bil v svojih izjavah nekoliko bolj izrpen. Izrazil je prepričanje, da se je z londonsko konferenco pričela nova mirovna era. Dva važna uspeha londonske konference sta po

ZOPETNI PESIMIZEM V BERLINU.

Berlin, 20. avgusta, i. Danes je v parlamentarnih krogih zaupanje, da bodo Dawesovi načrti sprejeti mnogo manjše, in računna se ne samo z možnostjo, temveč tudi z verjetnostjo, da bo državni zbor razpuščen in da bo prišlo do odločitve naroda, kakor je to predvideno v ustavi.

Božja pot v Matteottijevo rojstno hišo

PREVOZ TRUPLA SE JE IZVRŠIL BREZ INCIDENTOV. — TRAGIČNI PRIZORI OB KRSTI. — DANES BO POGREB.

Rim, 20. avgusta, i. Prevoz Matteottijevega trupla v njegov rojstni kraj Prata Polesina se je izvršil brez incidenta. Ko se je vlak pomaknil iz postaje Monte Rotondo, so kmetje poklekli in klicali: »Živel Matteotti! Dol z morilci!« V Polesinu je pričakovalo mrtvaški vlak na tisoče občinstva. V svečanem sprevodu je bila nato krsta prenešana v rojstno hišo Matteottija, kjer ga je pričakovala njegova 73letna mati. Ko je poljubila krsto, se je zgrudila z vzkliki »Morilci, ubijalci!« na tla. Pogreb je določen za jutri ob 11. uri dopoldne. Rojstna hiša Matteottija, kjer je truplo položeno na mrtvaški oder, je postala božja pot nešteti deputacij in društev. Vdova Matteottija, ki je včeraj vsled visoke vročine ostala v postelji, je danes dopoldne odpotovala v Prata Polesino. Z bolniške postelje je poslala notranjemu ministru Federzoniju pismo, v katerem zahteva, da se pogreba ne sme udeležiti noben zastopnik fašistovske milice.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 20. avgusta, p. Zvečer od 18. do 20. je bila seja ministrskega sveta. Davidović je seji le v začetku prisostvoval, ker se je potem odpravil v Topolo, kjer ga jutri sprejme kralj. Na seji se je razpravljalo o prostem izvozu živil v Albanijo, ki je bil doslej prepovedan. Odločitev o tej stvari je bila odgojena. Vlada je potem sklepala o ukazih notranjega ministra o imenovanju sreskih poglavarjev, ki jih predloži jutri notranji minister Petrović v Topoli kralju v podpis. Finančni minister dr. Spaho je poročal o trošarini beograjske občine. Vlada bo o tem nadalje razpravljala na eni prihodnjih sej, ko pride tudi do odločitve glede posojila beograjski občini.

Na razpravo so prišla tudi trgovinska pogajanja z Avstrijo. Člani naše delegacije Kukić, Savić in Smid so poročali o svojih naziranjih. Na eni prihodnjih sej ministrskega sveta se izdelajo navodila za našo delegacijo za pogajanja z Avstrijo.

SESTANKA MED BENEŠEM IN MARINKOVIČEM NE BO?

Praga, 20. avgusta, s. »Gazette de Prague« dementira vesti o sestanku dr. Beneša z jugoslovenskim zunanjim ministrom dr. Marinkovićem v Zagrebu. List izjavlja, da bo dr. Beneš koncem avgusta potoval v Zenevo.

NOV KOMUNISTIČNI DNEVNIK.

Beograd, 20. avgusta, r. Ta teden začne izhajati v Beogradu nov list »Okovani radniki«, ki ga urejuje bivši komunistični poslanec Triša Kacelerović. List bo izhajal tedensko, kasneje pa je zamišljen kot dnevnik.

INVALIDI PRI MINISTRSTEMU PREDSEDNIKU.

Beograd, 20. avg. p. Danes so posetili predsednika vlade Davidovića zastopniki invalidskega Udruženja zaradi donošenja invalidskega zakona. Kasneje so bili pri Davidoviću predstavniki državnega sveta zaradi revizije uradniškega zakona.

IMENOVANJA NA LJUBLJANSKI UNIVERZI.

Beograd, 20. avgusta, p. S kraljevim ukazom so bili imenovani na ljubljanski univerzi za izrednega profesorja indoevropske filologije na modroslovni fakulteti dr. Karel Oštir, na tehnični fakulteti za izrednega profesorja eksperimentalne fizike dr. Valentin Kušer in za izrednega profesorja organske kemije dr. Marij Rebek.

MACDONALD OBISCE ZOPET PARIZ.

Pariz, 20. avgusta, s. Herriot namerava z Macdonaldom dne 1. septembra potovali v Zenevo na otvoritev zasedanja Zveze narodov. Kakor poročajo, bo Macdonald porabil to priliko in obiskal za nekaj dni francosko prestolico. »Daily Telegraph« javlja, da se Mussolini in Theunis ne bosta udeležila jesenskega zasedanja Zveze narodov.

Volna Trikotaža

Ljubljanski velesejem,
paviljon „H“ 320-321
Gaspari & Faninger
Maribor.

IV. Ljubljanski velesejem

Razvoj kupčij splošno zadovoljiv

Sejem za prihodnje leto zasiguran.

Dopoldanski poset je bil včeraj bolj slab, popoldne pa se je nudila zopet slika običajnega vrvenja. Kolikor se da preračunati, je posetilo sejmišče včeraj ves dan nad 10.000 oseb. Kakor vse dni doslej, je bilo tudi včeraj dokaj inozemcev. Med drugimi so prišli prvi Francozi (iz Strasbourga) v Alzaciji in pet trgovcev iz Smirne. Opaža se, da se med inozemskimi posetniki zastopani v znatnem številu zlasti grški trgovci. Sejem je včeraj posetil narodni poslanec g. dr. Grgin (radikal) iz Beograda. Dalje je odposlala vojna mornarica poročnika bojnega broda g. Vladka Nagliča, da si ogleda velesejem ter predložil izčrpno poročilo ministrstvu za vojsko in mornarico, odeljenju za mornarico.

Dotok resnih domačih kupcev izven Slovenije je letos povprečno dnevno za dvakrat večji, nego je bil lani. Inozemskih trgovcev pa prihaja dnevno gotovo po trikrat več kakor lani. Vidi se, da je zadovoljil Ljubljanski veliki sejem sloves solidnosti in realnosti ne samo v domači državi, temveč tudi v inozemstvu. Gotovo bo sejem na pomenu in važnosti dobival vedno bolj obilje mednarodnega vzorčnega sejma. Ako bo sejem na dosedanjih poti razvoja vztrajal, je verjetno, da bo dosegel končno tudi pravi mednarodni značaj. Razstavljalci so bili v pogledu kupčij zlasti včeraj zadovoljni. Mnogi so šele včeraj prvič sklepali kupčije. Zadovoljni so letos splošno tudi obrtniki, ki odkrito priznavajo, da imajo letos dokaj več kupčij, kakor so jih imeli lani. Samo vodstvo sejma izjavlja, da letos daleko ni pričakovalo tako ugodnega poteka sejma.

Na sejmsko pisarno je prišlo včeraj obvestilo od prometnega ministrstva, da je polovična prevoznja po železnici dovoljena tudi za prevoz konj na razstavo dne 24. t. m. Za ta dan je prijavljenega mnogo kmečkega prebivalstva in kmetijskih šol z učenci. Po nekaterih običajih organizirajo poset na konjsko razstavo domači duhovniki. Konjsko razstavo poseti tudi vojaštvo.

Zadovoljnost razstavljalcev s sejmom je toliko, da je že 95 odst. vseh razstavljalcev obljubilo udeležbo prihodnjega sejma, s čimer je že brez novih prijav prihodnja prireditelja sejma popolnoma zasigurana. Razstavljalci izjavljajo, da so jako zadovoljni z organizacijo reklamne propagande, ki jo je nedvomno jako spretno izvedlo vodstvo sejma. Splošno se izraža želja, naj se sejem stalno vrši vsako leto. Zato je sejmska uprava tudi sklenila, da bo Ljubljanski sejem stalna institucija. Gotovo je v interesu našega gospodarstva, da se nam obvaruje ena najpomembnejših narodnih gospodarskih institucij, ki bo igrala v naši državi, posebno pa v Sloveniji, večno vlogo. Vodstvo sejma izjavlja, da se bo prihodnja prireditelja vršila najbrže v istem času kakor letos.

Sprehodi po sejmišču

PAVILJON E.

Kdor bi si hotel temeljito ogledati vse sejmišče z vsem razstavnim blagom, menda ne bi mogel biti gotov v enem tednu, toliko izbiro raznovrstnih predmetov nudi letošnji sejem. Zastopane so najraznovrstnejše domače industrije in obrti, med njimi tudi precej inozemskih, ki lepo izpopolnjujejo vrzeli domače produkcije. Čim stopimo v prvi paviljon od pisarniškega paviljona na levo, to je v E, n. s. sprejme gneča sejarjev. V tem paviljonu je razstavila papirna industrija, grafika, kartonaža, industrija pohištva, ostala lesna industrija (kakor čolni, lesna galanterija, parketne desice, furnirji, zamaski itd.), kemična industrija, kozmetika (parfemi, puder, toaletna mila itd.) in stavarstvo.

Ne bomo naštevali vseh posameznih predmetov in firm, ker je to za omerjen nam prostor preveč in ker imamo firme našteje že itak v katalogu, temveč bomo omenili samo nekatere manj znane znamenitosti in posebnosti. Tako vidimo tu toaletni in kopirni papir, domači izdelki, ki ga izdeluje v naši državi edino ljubljanska firma Bonač. Razstavljani so izdelki mariborskih kaznjencev — metle in ščetke. Posebno zanimiv in praktičen za pisarno je v tem paviljonu razstavljeni električni pisalni stroj "Mercedes". Na tipke tega stroja je treba le lahno pritisniti in že piše. Ako se primeta n. pr. dve tipki ali več nenkrat, stroj ne piše. Kakor razstavljalec izjavlja, stane ta stroj 180 dolarjev. Kot zanimivost v tem paviljonu je omeniti tudi hrastovo pohištvo umetnega mizarja Josipa Bajdeta, ki je vloženo z orehom in naravnimi ornamentiki, dalje izdelke ateljeja za umetno slikanje (Sever Andrej). Proti koncu paviljona je razstavilo tudi tvorniško podjetje "Jason" v Ljubljani heliografski papir, karbon-papir za pisalni stroj, indigo-papir in drugo. Ta tvornica je edina te vrste v Jugoslaviji. V zunanji krog paviljona vidimo bohinski sir, čole, belokranjsko razstavo, bičevnike, stole, izdelke iz plutovine. Kot posebnost omenjamo "svetlece", katerih pisava se sveti v temi, ter iznajdbo preprostega kmetja — stroj za sejanje turščice.

PAVILJON F.

Iz paviljona, dišečega po vseh vrstah parfema, pridemo v paviljon F, kjer nas takoj pri vходу pozdravijo množični stroji

največje strojne tvornice v Jugoslaviji, to je Strojnih tovarn in livarn. Poleg mnogih vrst strojev (stroji za obdelovanje lesa in kovin, lokomobile, mlekarški in opekarski stroji, armature, pletilni stroji, sešalke, transmisije, turbine, gasilnice itd.) so razstavile tu razne firme izdelke iz železa in jekla, kakor električne in plinske naprave, kljake, orodje, pile, posode, štedilnike, verige, vijake, zavore, kose, srpe, žage, žeblice itd. Dalje vidimo municijo, aluminijevе izdelke, bakrene kotle, jedilno orodje, ključavnice, tehnične, zvonove in nešteto drugih kovinskih izdelkov. Razstavljena sta v tem paviljonu dva polnojarmenika. Znamenitost so alarmni aparati proti vplomu. Razstavila je v tem paviljonu tudi L. jugoslovanska tvornica vagonov v Brodu na Savi, ki more producirati 400 vagonov mesečno. V zunanji krogah so razstavljeni med drugim vozčki, igrače, mlinasti stroji, bohinski sir, verige.

BELOKRANJSKE PISANICE.

Paviljon E 122.

Malo je izdelkov narodno-umetniške obrti, ki bi bili tako precizno in okusno narejeni kakor so rano belokranjske pisaničice, ki imajo svoj glavni sedež v Adlešičih. Tudi Metlika in okolica (Grabrovec) proizvajajo pisaničice, ki so sicer čedne, ampak adlešičkih izdaleka ne dosegajo. Če bi se slikale pisaničice kar na ravno, bi bilo to enostavno, ali delo je jako komplikirano in riskantno. Prazno sveže jajce se najprej opiše s pisanim, iz katerega teče staljen vosk. Te črke, ki so prevlečene po beli plošči z voskom, ostanejo bele. Nato položimo jajce v rdečo barvo. Ko se je barva dobro prijala in posušila, se pokrijejo zopet razni ornamentiki, ki naj ostanejo rdeči, s tekočim voskom. Nato pride jajce v zeleno barvo. Listi in stebila pri rastlinah so navadno zeleni in zato pokrijemo to ribo z voskom. Nato pa položimo jajce v loncekjer je kuhana "modri les" in jih skuhamo. Pri kuhanju se šele delo polkne. Če je bila struktura lupine slaba, jajce poči. Če je jajce staro se ga barva le mestoma prime. Če je barva slaba, se odkuša ali popaca od kraja. Treba je gledati strukturo lupin velike spretnosti in glede barve mnogih poskusov, da se posreči delo popolnoma.

Ornamenti so pa vsi izvirni, ker jih dekleta in žene splošno komponirajo. Vsaka pisaničica je kritica pesmi, kijo zapoje devojka svojemu dragemu. Prijatelji ali komu drugemu. Narodne umetnice, ki delajo pisaničice, so priljubljene pri fantih in dekletih. Njim je zaupana ljubav, ki jo gojijo med seboj in pisaničice so največkrat tolmačice in posredovalke med zaljubljenici.

Pri nas se cenijo pisaničice kot kakšna nümberska roba kar je popolnoma napačno. Nümbersko blago delajo v tovarnah brezumni stroji, ta naš domači izdelek pa je narejen od preproste roke, ki jo vodi pravo za vse lepo vrsto belokranjske ženske srce.

Kamorkoli so že šle po svetu, so bile z veseljem sprejete. Na razstavi v Ženevi so dosegle popoln uspeh. V Angliji so našle v najodličnejših krajih mnogo obduvalcev in našle jih celo v Kristiniji. Helsinkforsu in Ameriki. Pisaničice so jako priljubljen propagandni predmet ki pa žal nima fonda za razpošiljanje. Naj bi to upoštevali merodajni faktorji, ki jim je na tem, da sermami tujnino z raso domačo narodno umetnostjo.

Sejmske vesti

V — Tekstilno stroko zastopa na letošnjem velesejmu tudi stara tovarna na ravie in pletenim M. Franzl & sinovi Ljubljana. Privoz 10. Ta domača tvrdka je tudi letos razstavila svoje vzorce najodličnejših izdelkov tekstilne industrije. bluze, jumperje, plete, nogavice, etc. — Svoj razstavni prostor ima tvrdka v paviljonu I št. 404. Ta tvrdka je prva, ki je uvozila pletilne stroje in to že leta 1889, ter s svojo priznano tradicijo konfirma najuspešnejše z vsemi tvrdkami slovenskih panog. Vseled zlorabe od strani konkurentov si je tvrdka osigurala varstveno znamko "Mefise", s katero bo od slej signalizirala vse svoje izdelke. Tvrdka toploti pripravljamo. 1902

V — Železni mož tvrdke Josip Stiri. Ljubljaničarstvo v Kranju, ki je sestavljen najenostavnejše iz dimnih cevi in kolen ter z črnilno maso, vzbuja pri vedno številnih svojih obduvalcih živalno veselost. Vioov, dovijev, smehe toliko, da ga oblega vedno močna gruča posetnikov. Kd r ga se ni videl, naj ga vsekakor ne zamudi obiskati, ob enem pa si lahko ogleda in nabavi štedilnik, dimne cevi in kolna ter druge kovinske izdelke, ki jih vidka v skrajno trpežni izdelavi nudi v prodajo. 1904

V — Opoza amo nosetnike velesejma na belokranjske narodne izdelke, ki se nahajajo v paviljonu E št. 122.

V — V hišljenski razstavi na ljubljanskem velesejmu predava v četrtek, dne 21. t. m. ob 16. uri Černič Mirko, primarij v Mariboru o vnetju slepičev.

V — Ker bo obisk hišljenskih razstav na velesejmu mogoč proti brezplačni vstopnini do 15. septembra t. l. se v interesu tujcev in dobrega oglada razstave, vladno prosi občinstvo iz Ljubljane in bližnje okolice, da obišče razstavo šele po zaključku velesejma. — Dosedaj je posejlo razstavo povprečno 3000 oseb na dan.

Radić napoveduje razbitje Jugoslavije

NJGOV PROGRAM JE: BALKANSKA FEDERACIJA POD VODSTVOM HRVATSKE IN BOLGARIJE. — RADIĆEVE PRETNJE VLADI. — KDO JE GOSPODAR V JUGOSLAVIJI?

Zagreb, 20. avgusta.

Danes je izšel "Slobodni Dom", v katerem je cela vrsta Radićevih člankov, ki jasno obeležujejo nesprenemno antirdržavno smer njegove politike.

Predvsem je interesantno, da Radić niti z eno besedo ne reagira na poročila o njegovem govoru proti kralju. Pač so režimski listi označili dotična poročila za netočna, demantirala jih je vlada, Radić pa molči in tako indirektno priznava za točna.

V posebnem članku "Dosađajni upravni rad parlamentarne Davidovićeve vlade" izreka Radić vladji svojo drugo, tokrat že s pretnjami združeno grajo. Pravi, da Davidovićeve vlada na Hrvatskem še prav nič ni pokazala, da hoče biti boljša od Pašić - Pribečevićeve. Medtem ko štirje slovenski ministri "pridno demokratizirajo" (!) Slovenijo in so se srbijanski ministri začeli baviti celo z Makedonijo, je ostalo na Hrvatskem "vse pri starem", akoravno je HRSS vladji povedala, kaj mora na Hrvatskem storiti. Radić označuje kot najvažnejše, da se odstavijo na Hrvatskem vsi oni občinski gerenti, ki vodijo občine, katerih odhori so odklonili prisego kralju in na ustavo, češ, da so to sami "batinaši, koji progone seljački narod". Radić ogorčeno odklanja, da bi se vzpostavili le dotični odhori, ki so voljni položiti predpisano prisego ter izjavlja: HRSS tega ne zahteva, ona priča, da se bo zgodilo po njeni želji. Ako ne dočaka, se bo zopet sestalo hrvatsko narodno zastopstvo ter bo konstatiralo, ali je vlada na Hrvatskem ostala, kakršna je bila preje...

Nadalje zahteva Radić, da se takoj izvršijo "potrebne spremembe" v vodstvu državne policije v Zagrebu, ki da jo vodijo "zločinci". Svoje grožnje zaključuje Radić: "Nova vlada je dosedaj le z deklaracijo pokazala, da drugače gleda na hrvatsko vprašanje, nego bivša zurnarska vlada. Mi Hrvati bomo še počakali, in to toliko, da ne bo mogel nikdo se izgovarjati, da ni bilo časa za drugo politiko. Potem pa bomo proti novi vladi snegovorili tako, kakor govorijo zrel in samozvestni narodi."

Najvažnejše pa so Radićeve izjave o "balkanski federaciji". Radić razvija celoten načrt take federacije, kakor

ga je očitno dogovoril z boljševiki. Balkanska federacija bi po njegovem mnenju mogla biti sestavljena iz treh področij: jadranskega, gorsko - kontinentalnega in podonavskega. Prvo področje bi tvorile Slovenija, Hrvatska z Dalmacijo, Crna gora in Albanija, drugo Bosna, Srbija, Makedonija in južna Bolgarija, tretje pa obdonavska Srbija in obdonavska Hrvatska. Jadranska federacija je takorekoč že gotova. To federacijo tvorijo Slovenija, Hrvatska, Crna gora in Albanija, in treba le še ugodne prilike, pa bo notranja stvarnost postala tudi zunanja formalnost. Gorsko - kontinentalno področje je srbiska imperijalistična politika, ki je za večne čase od sebe odbila Bosno in Makedonijo, globoko razcepila. Ako bi Srbija bila postala seljaška in republikanska, bi mogla tvoriti hrbenico balkanske federacije. Tako pa so Srbi to hrbenico sami zlomili. Bosna se je definitivno okrenila k Hrvatski. Makedonija se razvija v posebno samostojno državo. Južna Bolgarija ostane v zvezi z ostalo Bolgarijo, h kateri teži z neodoljivo silo tudi Dobrudža. Sporazum podonavske Bolgarije in jadranske Hrvatske rešuje problem balkanske federacije. To sporazum bo kar najbolj prijateljski napram Srbom, seveda ne napram Srbom sabljačem in osvajačcem, temveč napram Srbom seljakom in republikancem.

Kdaj se bo ta federalistična revolucija Balkana izvršila? Radić meni, da bi mogel "seljaški republikanski duh" en mah napolniti vseh 15 milijonov "južnih Slovanov" — i onda je balkanska federacija odmah gotova stvar. Ni treba postavljati nobenih terminov, eno pa je jasno in nepobitno, da je sporazum republikanske Hrvatske z Bolgarijo stvarno že gotovo dejstvo. Tako se po Radićevem mnenju rešuje pred našimi očmi eden od najtežjih evropskih problemov po načelu, ki ga je baje osvojila tudi Davidovićeve vlada...

Taki so torej Radićevi državniški načrti. Glavni cilj je razbitje Jugoslavije in Radić ima še koračo, da iden tificira s svojimi projekti današnjo vlado, udarjajoč ji pečat prostega veleizdajstva.

Skrajni čas je, da se vidi, kdo je danes gospodar v Jugoslaviji.

Vlada o dogodkih v Zagrebu

Službeni komuniké pravi da ni bilo nič — akoravno je moralo vojaštvo s strojnimi puškami na ulico.

Beograd, 20. avgusta. r. Ministrstvo notranjih zadev objavlja o zagrebskih dogodkih službeni komuniké, ki pravi med drugim: "Po službenih in neslužbenih podatkih, ki jih je zbralo ministrstvo in ki so absolutno točni, je prišlo v Zagrebu zadnji dan sokolskega zleta do manjših konfliktov pred obrtno šolo, pri čemur so stopile v akcijo palice in kamenje. Konflikti so potekali brez težjih škodb Sokolov. Policija in njeni organi so kmalu zatrli izgrede. Razen tega konflikta je prišlo do posameznih pretepos na Jelačićevem trgu in v njegovi okolici, pri čemur so bile zopet rabljene palice in kamenje. Povsod je bil vzpostavljen mir in red. Na nekaterih mestih so Sokoli izstrelili v zrak revolverske strele. Razum mizarskega pomočnika Jos. Markovića, ki je bil ranjen v nogo z revolverskim strelom, ni bilo ranjen z revolverskim strelom. Na kledvoru so pozneje poskušali formirati povorko seljaka Kordunašev in tak oddelek pod vodstvom Orjunašev so oblasti takoj ustavile in ga pripravile, da se je vrnil v vlak, ki je takoj nato odšel.

V celoti je bilo ranjeno deloma s palicami, deloma z noži ali kamenjem pet oseb, razen tega je bilo s kamenjem ranjenih nekaj policistov, ali njihove poškodbe so neznatne. Pri nobenem teh konfliktov ni sodelovalo zagrebsko meščanstvo.

Tako poroča ministrstvo notranjih zadev, ki bi hotelo stvar "zatušiti", ker ni prijetna vladi. Kakšni so bili radićevci, o tem bi mogel povedati tudi minister Pečić, ki je imel prav zanimiv incident v Vlački ulici. Škoda, da tega incidenta

vladin komuniké ne omenja. Namen komunikéa ni nič drugega, kakor poskus zmanjšati pomen in važnost teh dogodkov, da se ne bi radi njih zrahljal položaj vlade. Vlada pravi nič ni bilo, pri tem pa je moralo vojaštvo s strojnimi puškami na ulico!

KAJ SE JE ZGODILO G. PEČIČU V ZAGREBU.

Zagreb, 20. avgusta. r. "Riječ" poroča pod naslovom "Tudi nato molči kraljevi ministri", o zanimivem incidentu, ki ga je imel minister javnih del g. Dragutin Pečić v Zagrebu, ko se je peljal z dr. Ribarjem in dr. Angjelinovićem v Vlačko ulico. Njegov avtomobil so namreč z revolverjem ustavili radićevski izgredniki in vpili na Pečića: "Doli, srbiska svinjale!" Izgredniki so odtrgli državno zastavo z avtomobila in so zapovedali ministru, da se vrne, odkoder je prišel. Ministrstvo sofer je pri tej priliki dobil udarec z gorlačo po glavi in g. Pečić pripoveduje v Beogradu, da so demonstrirali samo otroci, samo mladina od 14. do 16. leta starosti. Tako morajo govoriti radi tega, da ostanejo na vlad; ako bi namreč radićevcem ali drugim zagrebskim blokadem kaj očitali, bi bilo kmalu konec vlade. G. Pečić o svojem incidentu, o prvki "srbiska svinja", ki je padla na njegov naslov, niti besedice ni poročal v Beogradu! "Riječ" še pravi, da je o incidentu hotela poročati takoj, ali je čakala, da bo poročal g. Pečić sam, pa se je zmotila: Pečić je videl na ulicah samo — "dekurirajo..."

Politične beležke

+ Kaki poštenjaki so pri Slovencu! Včerajšnji "Slovenec" priobčuje med političnimi vestmi pozdravni govor ministra Sušnika, ki ga je govoril ob otvoritvi velesejma. "Slovenec" piše ob tej priliki: "Z ozirom na lažljivo gonjo demokratičnega časopisa proti ministru Sušniku radi govora, s katerim je otvoril IV. ljubljanski velesejem, objavljamo še enkrat govor, ki sta ga "Jutro" in "Narod" po svoji stari navadi falzificirala, dobesedno tako, kakor ga je govoril. Predvsem ugotavljamo, da je "Jutro" priobčilo Sušnikov govor dobesedno po stenografskem zapisu. O absolutni točnosti njegove reprodukcije ne dopuščamo niti najmanjšega dvoma in smo pripravljeni

istinitost te trditve dokazati pred vsakim forumom. Točnost našega poročila potrjuje v ostalem "Slovenec" v svoji številki 187 z dne 17. avgusta, kjer je Sušnikov govor priobčen natančno z ravno istim besedilom, kakor v "Jutru". Očitek, da je "Jutro" falzificiralo Sušnikov govor, zadeva torej v docela isti meri tudi "Slovenca". Nepoštenost in moralna pokvarjenost gospode okoli "Slovenca" je torej izvensporna, ker sicer bi se taki nekvalificirani napadi v škofovem lisu ne mogli tiskati. "Slovenec" pa je včeraj očital falzifikacijo "Jutra" očitno samo zato, da je sedaj on lahko falzificiral Sušnikov govor, ki je postal za kraljevskega ministra neprijeten. Sušnik ni govoril o "celokupni domovini" in konstatiramo, da je ta pasus v včerajšnji reprodukciji Sušnikovega govora v "Slovencu" falzifikat. Gospodu ministru je sedaj morda žal, da ni bolj previdno govoril, za to mi nič ne moremo. Klevete, ki jih je "Slovenec" naslovil na naš list, nikakor ne morejo spraviti s sveta resnice, ki smo jo napisali o njegovem govoru.

+ Socialistično-klerikalni župan v Rušah. Pri volitvah župana v Rušah so oddali socialni demokrati svoje glasove za klerikalnega kandidata Ivana Ravnjaka, ki je bil torej s pomočjo socialistov izvoljen za ruskega župana. Kot protiusluho za to podporo pa so klerikalci oddali socialistom vsa mesta svetovalcev. Doselej so imeli Ruše naprednega župana.

Borza

20. avgusta:

LJUBLJANA. Zaključek je bilo danes več nego včeraj. Notirajo (prva številka denar, druga blago; v oklepajih zaključki) na blagovnem tržišču: otrobi po vzorcu, franko Ljubljana, 1 vagon (245); pšenica baška, franko Ljubljana, 74 kg. v vrečah 0 do 460; pšenica domača, nova, franko Ljubljana 405 do 0; pšenica domača, stara, franko Ljubljana 415 do 0; ječmen pivovarski, franko Ljubljana 450 do 0; turščica florentinska, franko Ljubljana 320 do 0; grahoviča semenska, franko Ljubljana 0 do 300; laneno seme, franko Ljubljana, 3 vagoni (600); suhe gobe po vzorcu, franko Ljubljana 48 do 54; trami, monte, franko meja 0 do 435; trami, 4/4 (150 kom.), 6 m dolž, 4/5 (100 kom.) 5 m dolž, (100 kom.) 6 m dolž, 6/8 (50 kom.) 470 do 0; oves baški novi, franko Ljubljana 0 do 350; turščica zobata, v vrečah, franko Ljubljana 0 do 350; ječmen pivovarski, franko Ljubljana, 62/63 kg. 0 do 430; deske, 20 mm od 16 m, franko meja 0 do 700; drva suha bukovka 32 do 33; ogelje vilano, 100 kg. 118 do 120; rž baška po vzorcu, franko Ljubljana 0 do 400; rž domača po vzorcu, franko Ljubljana 750 do 0; ržni otrobi, franko Ljubljana 0 do 290;

na vrednostnem tržišču: Ljubljanska kreditna 220 do 0; Merkantilna banka Kočevje 115; Prastrediona 915 do 918; Strojne 180 do 220; Trbovlje 500 do 510 (500); Vevče 123 do 125.

ZAGREB. V elektnih tendenca dalje slaba. Prometi v bančnih papirjih minimalni. V industrijskih papirjih pa je vladalo polno mrtvilo. — V devizah je bila tendenca nespremenjena. V začetku sestanka se je obutilo majhno pomanjkanje blaga, kar je imelo za posledico neznatno zvišanje tečajev, ki so pa proti koncu zopet popustili. Tako je deviza na Švico začela s tečajem 1522.5 se je v sredi sestanka okrepila na 1524. dohiti je proti koncu ponovno padla na 1522.5. na kateri višini je ostalo tudi blago. London je začel s 365, a končal s 364. Edino deviza na Prago je zadržala višino 241.25 s procejem čvrste tendence. Narodna banka je deloma pokrila povpraševanje v vseh delkih. Promet je bil srednji, a trgovanje se je največ v devizah na Italijo, London in Švico. Notirale so devize: Dunaj 0.11285 do 0.11485, ček 0.1128 do 0.1148, Budimpešta 0.1066 do 0.10885, Italija izplačilo 358.1 do 361.1, ček 358 do 361, London izplačilo 362.9 do 365.9, ček 362 do 365, New-York ček 80.05 do 81.05, Pariz 437.5 do 442.5, Praga 239.75 do 242.75, ček 239.5 do 242.5, Švica 1517.5 do 1527.5, ček 1517 do 1527; valute: dolar 79 ena osminka do 80 ena osminka, aK 0.1126 do 0.1146, Kš 236 do 239, mK 0 do 0.11, švicarski franki 1516 do 1526; elektriki: bančni: Eskomptna 122 do 124, Hipot 63 do 65, Jugot 114 do 115, Ljubljanska kreditna 220 do 240, Prastrediona 915 do 920, Slavenska 0 do 108; industrijski: Eksploatacija 110 do 0. Sečarana 1030 do 1050, Gutmann 697.5 do 700, Slavonija 92 do 93, Strojne 150 do 0, Trbovlje 500 do 510, Vevče 120 do 140; državni: 7 odst. posojilo 62 do 64, 4 odst. agrarne 22 do 24, Vojna škoda 118 do 121. Curih: Beograd 6.55; New York 531.50; London 23.89; Pariz 28.60; Milan 23.32; Praga 15.925; Budimpešta 0.0070; Baka: rešta 240; Sofija 3.85; Dunaj 0.007475. Dunaj: Beograd 875—879; London 318.000—319.000; Milan 3149—3161; New York 70.935—71.185; Praga 2131—2141; dolarji 70.460—70.860; lire 3145—3165; dinorji 875—881. New York: Beograd 124; Pariz 510; Curih 18.82; Rim 441; Dunaj 0.1412; Budimpešta 0.135; Praga 299.50.

Ko lije dež...

e užitek tišati v nepremoljivem dežnem laču, toda kje ga dobiti? Dežne plaščo najbolje kakorosti v veliki izbiri in po solidnih cenah dobite samo pri trški

Fran Lukić, Pred škofijo 19

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

prihrači čas in denar.

Zadostuje, ako s Schichtovim milom samo enkrat po perilu potegnate tam, kjer morate z navadnim milom trikrat.

Naročite dnevnik „Jutro“!

Naši kraji in ljudje

Včasih smo imeli solzne oči...

Kaj govori klerikalna učiteljica o patriotizmu.

V Ljubljani je obiskala klerikalna učiteljica, članica «Slovske zveze», ki velja za zmernejšo pristašino SLS, napredno hišo. V razgovoru o sedanjem političnem položaju je ta Slovska klerikalna med drugim izjavila: «Včasih smo imeli solzne oči, ko smo otrokom razlagali cesarsko pesem, a danes nas vsi bajoneti ne prisilijo, da bi bili patriotični. Smo patriotični samo toliko, kolikor moramo biti.»

Ta izjava govori cele knjige o tem, kak duh vlada v vrstah klerikalnega učitelstva napram naši državi. Ako je tako govorila Slovska klerikalna, ki velja za zmernejšo, kaj šele potem govore oni člani «Slovske zveze», ki so pronesli klerikalni petelin. Takim ljudem je izročena naša mladina, ki naj v bodočnosti tverdi zavednejše in boljše jedro Jugoslavije, kakor je na žalost današnja generacija.

Sedaj šele, ko je dr. Korošec minister za prosveto, imajo klerikalni učitelji pogum, da svoje grde misli brez sramu izpovedujejo.

Ne samo to. S polno paro so Slovska klerikalna tudi na delu, da svoje pristaše, ki vsaj tako mislijo in tako čutijo kot je izjavljala zgoraj omenjena Slovska klerikalna, spravijo na vodilna mesta v našem solstvu! Slovska klerikalna se odkrito hvalijo, da je sedaj prišla ura zmage njihove in njihovih misli, da bodo še ta teden, v petek, ministru dr. Korošcu predložili v imenovanje svoje nadzornike, kakor tudi, da bodo vsa nadučiteljska mesta zasedena po njihovih predlogih. Zagotovljeno da jim je, da se bodo vsi njihovi predlogi upoštevali.

Napredno učiteljstvo je pod klerikalnim terorjem že toliko trpelo in preskusilo prav vse, tako da se mu ni treba bati klerikalnih groženj navzlic temu, da je prosvetni minister klerikalec. Nad njim je «gospodovala» že cela vrsta klerikalnih nadzornikov, a šli so Majerji, šli Lavtariji, šli Opeke in tudi obetajoči se novi klerikalni nadzorniki z gospodom ministrom dr. Korošcem vred bodo šli, zmagalo pa bo končno vendarle nacionalno učiteljstvo.

Baš organizacija narodnega učiteljstva, ki bo prihodnje dni zborovala v Dubrovniku, bo dokazala, da je moč in sila preko, katere tudi klerikalni ministri ne morejo iti. Navzlic hudobnemu duhu, ki je pravi strup za našo mladino in za državo in ki se prelija po klerikalni učiteljski organizaciji, imamo vendarle zavest, da ta strup niti še ni usoden, niti se ne more razširiti. Slovska klerikalna je namreč z vsemi kateheti in nunami vred kvečjemu ena osmina vsega slovenskega učiteljstva. Čim bolj bo sedaj pod dr. Korošcem ta strup sikal tem težji obračun pride zanj v času, ki ne leži daleč od danes.

Kongres gledaliških igralcev v Beogradu

V nedeljo je bil odprt v Beogradu kongres združenja gledaliških igralcev. Na kongres so dospeli poleg Beograjskega delegata iz Zagreba, Novoga Sada, Skoplja, Splate, Maribora, Niša in Osjeka. Ljubljanske igralce sta zastopala na kongresu gospa Juvanova in član opernega pevskega zbora g. Mencin. Navzoč je bil tudi delegat nezaposlenih igralcev.

Kongres je otvoril predsednik združenja g. Sava Todorović, nakar je bilo izvoljeno častno predsedstvo kongresa: za predsednika je bil izvoljen g. Cvijanović iz Zagreba, za tajnika pa gospoda Jeremić in Mencin. Po čitanju poročila o delovanju uprave se je razvila živahna debata, tekoma katere je bilo iznešenih obilo protestov proti sedanjim uredbi o razvrstitvi igralcev. Ta uredba se tiče samo članov gledališ v Beogradu, Zagrebu in

Ljubljani, a ostalih gledaliških uredb sploh ne vpošteva. Po daljši debati je bilo odobreno poročilo stare uprave. Nato sta bili izvoljeni dve komisiji in sicer finančna in anketna z nalogo, da pretrpetata vsa notranja organizatorična vprašanja in da sestavita resolucije, ki so bile potem poslane predsedniku vlade, ministru prosvete in narodni skupščini. Kongres se po končanem nedeljskem zborovanju poslal brzojavno pozdravo kralju Aleksandru.

V ponedeljek se je zborovanje nadaljevalo in končalo. Prečitano je bilo poročilo finančne in anketne komisije. Živahna debata se je na podlagi poročil teh komisij razvila glede sestave resolucije. Govorili so skoro vsi delegati in končno je bila resolucija soglasno sprejeta in izročena na pristojna mesta. Rezolucija zahteva, da se čimprej sprejme gledališki zakon in da se uredba o razvrstitvi gledaliških igralcev razširi tudi na vsa pokrajinska gledališča.

Za bodoče poslovno leto je bila izvoljena naslednja nova uprava: predsednik Sava Todorović, podpredsednik Dragotin Gošić, blagaj. Raja Pavlović, tajnik Dragutin Popović in odborniki Sotirović, Plavović, Ristić, Jovanović in Bošković. Na koncu kongresa je bil še prečitán brzojavni odgovor kralja Aleksandra na pozdrav združenja. Po kongresu je beograjska mestna občina priredila udeležencem banket v restavraciji pri «Ruski kroni». Za časa kongresa je bilo v gledališču več slavnostnih predstav.

Premeten pustolovec

V Sloveniji, menda na Gorenjskem se je pred časom pripetil interesanten slučaj: v nekem selu se je pojavil možak iz Srbije, pripovedoval je, da je doma zelo bogat in je pregovoril hišnega gospodarja, da se je odpravil v Srbijo po njegov «denar». Gospodar mu je res nasedel, toda predno je dovršil svoj križev pot je spoznal, da je postal žrtev prevare in je s falotom obračunal kakor se spodobi.

Podobna stvar se je te dni pripetila v Krizevcih na Hrvatskem. Pri Andreju Matočcu se je oglašil lep zastaven mladenci, čisto umit in zapeljivo počesan, čedno oblečen in urnega jezika. Pripovedoval je da ga preganjajo oblasti še po naredbi prejšnje vlade, ker je agitiral proti Pašiću, da mu bo kmalu mogoče vrniti se domov. Za ta čas, dokler se ne vrne, pa je dejal, da mu huda prede: brez denarja je, doma pa ima bogatega očeta, po katerem ga čaka velika milijonska dedščina in bi bilo dobro, če bi šel kdo mesto njega na pot ter mu prinesel nekaj denarja od očeta. Matočić, ne bodi len, si je mislil: Čemu pa ne bi izkoristil lepe priložnosti? Čemu ne bi osrečil reveža preganjanca in sebe, ter povrhu še svoje sorodnike? In je mladencu predlagal da bi šel po njegov denar sam, medtem pa bi preganjani «milijonar» počakal na njegovem domu in se gostil kakor se takemu človeku spodobi.

Rečeno — storjeno. Matočić je teklen na pošto, telegrafiral po neko svojo sorodnico, ki je prej služila v Zagrebu, in ko je ta prišla, ji je predstavil bogatega ženina, za katerega pojde on po «milijone». Dekle je bilo zadovoljno in je takoj pristalo na to, da postane milijonarjeva žena. Kako tudi ne! Saj jo čaka velika kmetija, če pa ne bo hotela kmetovati, gosposko stanovanje, kočija, služabniki in služkinje; skratka, odpira se ji vesela bodočnost. «Milijonar» je bil z dekletom tudi zadovoljen in je predlagal, da bi kar začela živeti skupaj na Matočičevem domu dokler se ta ne vrne z denarjem.

Gospodar je šel na pot, z njim se je peljala tudi njegova žena. Doma pa sta ostala «milijonar» in njegova nevesta. Ta je cvrla in kuhala od zore do mraka. Vsaka štruca kruha je bila znotraj in zunaj namazana z maslom, zabele ni v loncu manjkalo nikoli, na krožniku je bila vedno najboljša gnjat, v steklenici pa naj slajše vino. Tako so ženin in nevesti

tekale dobre to po grlu in bradi, trajale so tri dni in tri noči, nato pa je prišla v hišo skušnjava v podobi orožnika. Strogi mož je nevmisljeno vprašal po izkazilih in po domovnici «milijonarija», ta pa je seveda osupel obstal, in ni mogel predložiti ničesar. Polagoma, počasi je mož postavil izveleki iz njega, da se piše Ivan Kručenec in da je doma iz Andrijeva pri Bos. Brodu. Milijonarstvo pa se je pri zaslišanju izkazalo kot njegova sleparska obrt.

Kručenec je orožniku povedal, da nima ne milijonov, ne tisočakov in tudi dinarjev ne in da živi samo od svojega prevarantstva. Na podoben način kakor Matočića je že osleparil celo vrsto ljudi. Njegove žrtve so bili Slovenci, Srbi in Hrvati. V Sloveniji se je izdal tudi za političnega preganjanca in je livalil Korošca ter je na ta račun prav dobro izhajal. Kmetje so mu prepuščali svoja gospodarstva in tudi svoje žene, sami pa so se napotili iskat njegovih «milijonov», katerih seveda niso nikoli našli. Toda predno se je tak prevaranec vrnil domov z dolgim nosom, je bil naš slepar že davno čez pot njegovega gospodarstva ter je imel v rokah že novo žrtev. Na Slovenskem se je moral Kručenec radi takega početja zagovarjati pred sodiščem, toda ker je bil nekoč v umobolnici, ga je sodnik oprostil. In tako je šla njegova pot naprej, iz Slovenije na Hrvatsko, z Hrvatske v Srbijo in iz Srbije nazaj v Hrvatsko. Naivneži so imeli povsod zaupanje v sleparjevo «veliko premoženje» on pa se je na račun teh lahkovernosti povsod dobro gostil ter tiral vlogo bogataša, ki trenutno ne razpolaga s svojim imetjem. No, po dolgi vrsti pustolovščin ga je dosegla roka pravice in če bo sedanjí sodnik nekoliko manj usmiljenega srca in bolj prebrisan kot obtoženec, je verjetno, da bo sleparski Kručenec plačal svoje pustolovščine z daljšim zaporom.

Paviljon I 378
Crobath Franc
družba z o. z.
Ustanovljeno leta 1885.

Kranj (Slovenija)
Domača industrija
domačih čevljev
(kučnih cipela) iz raznega blaga, kot lasting, segel, štramm, file, pliš itd.
— Pliši za razne stroke. — **Manufaktura** vse vrste iz prvostvinskih tovarn na debelo in drobno.
Geniki na razpolago.
Tovarniške kolekcije raznega blaga.

Dopisi

STRAZIŠČE PRI KRANJU. Sokol ima v nedeljo 24. t. m. svoj društveni nastop na Pantah ob 15. uri. Po telovadbi bo v Sokolskem domu velika zabava s plesom, bogatim srečolovom itd. Ker nam je v dobrem spominu lanska prireditev, gremo 24. t. m. vsi v Strazišče. Zdravo!

TRBOVLJE - VODE. Velika župna gasilska vaja se vrši v nedeljo 24. t. m. ob pol 15. uri pod skupnim poveljstvom načelnikov Dežmana, Šipa in Baurehima. Vajo bosta nadzorovala dr. Bergman iz Zalca in g. Cologranc iz Celja kot župni načelnik oziroma podnačelnik. Društva Hrastnik, Trbovlje I in Trbovlje II se udeležijo vaje s približno 100 mož in z vsem orodjem.

LASKO. Vsem dobrotnikom iz Celja in Laškega, ki so me na inicijativo gg. dr. Pernata in dr. Roša v spomin na mojega pokojnega sina, okrajnega sodnika dr. Kraskega v moji bedi in bolezní velikodušno podprli z obilnimi denarnimi darovi, izrekam prisrčno zahvalo. Poleg imenovanima gospodoma veljaj moja zahvala osobito g. dvornemu svetniku dr. Kotniku iz Celja in dr. Josipu Zdolščku, županu v Brezicah, ki sta rade volje prevzela zbirke v teh krajih. — Marija Kraskec.

SLOV. BISTRICA. Bistriški klerikalni podpreniki že zopet čekajo v zadnji «Straži». Ko homo odvrgli napade, bo pa zopet krič in vik v Izraelu. Predragi klerikalci! Za vse te napade delamo odgovorne Cerjaka, Grila in Stupana. Ti so voditelji tukajšnje klerikalne stranke in torej tudi odgovorni za napade na slovenjebistriške naprednjake. Ker zaslužujete, da obsojate te neosnovane napade, pa primite za ušesa vaše kaplane in mežnarje. Brez vaše vednosti se napadi gotovo ne vrše. Zapomnite si: Zob za zob in če pride na kant tudi kak vaš ljub «susterfabrikant» — V torek je bil zopet izvoljen za župana naš dosedanji župan, demokrat g. Danijel Omerzu. Vsa čast slovenjebistriškim naprednjakom. Bistrica je in bo ostala napredna!

KRKA. Gasilska veselica, ki se je imela vršiti 17. t. m., je preložena na prihodnjo nedeljo, dne 24. t. m. in se vrši ob vsakem vremenu.

ZAKOT PRI BREZICAH. Pri občinskem uradu v Zakotu je nameščen občinski tajnik N. Fras, bivši avstrijski orožnik. Mož je vse prej kot vesten uradnik. Avtoritete župana in občinskega odbora sploh ne priznava. Na razpolago so falzificirani podpis župana na raznih spisih. V uradne posle se vtiča tudi njegov dvanajstletni sinček. Da pri tem poslovanje občinskega urada tako velike občine trpi, je jasno. Sicer pa je v obče njegovo vedenje v vsakem oziru neprimerno za javnega uradnika. Kar se tiče podpisov, opozarjamo na to kr. srezko glavarstvo. Pričakujemo, da bo tudi novi občinski odbor dal naši občini vestnega in nepristranskega tajnika. To pa temveč, ker je g. Fras že opetovano okrog go-

voril, da bi se najraje preselil v Avstrijo. Sploh pa ta mož vedno čez vse zabavlja zato naj gre s svojim prijateljem, avstrijskim državljanom Godlarjem tja, kamor spada — v Avstrijo. Na ta način bo občini in njemu pomagano.

SV. JAKOB V SLOV. GORICAH. «Slovenčev» dopisnik kriči na vse glavo, da naj si da naš list dostavi patent na laži. «Jutro» je pisalo: «Kmečko nestransko karska lista župana Peklarja je dobila osem mandatov, župnikova SLS pa dobila enega», ni pa pisalo, da se je ljudstvo spuntalo proti krščanstvu, temveč le proti komandiranju župnika. Krščanstvo in SLS je nekaj drugega, kakor je župnik. Sedaj je župnik potegnil rep med noge in pravi, da se ni hotel vtikati v občinske volitve, ker sta obe stranki postavili kandidate, ki se štejejo med njegove prijatelje. Če bi bilo to res, bi ne prišlo do dveh list in bi župnik svoje posebne prijatelje čisto lahko spravil na eno listo. Dejstvo je, da je župnik hotel vreti župana Peklarja in njegove prijatelje, ki so vsi pristaši SLS, toda župniku se je ta namera za enkrat temeljito ponesrečila. Kdo naj si torej dostavi patent na laži, to že najbolje ve «Slovenčev» dopisnik.

Pristni kranjski firnež,

prvostvorne suhe in oljnate barve, laki, kit, klej, špirit gorljiv, prašno olje, slikarske in plesarske potrebščine.

Ravhekar & Derganc

Pred škofijo št. 20 3403a

Pridite na Krekov trg!

Za čas velikega sejma od 15. do 25. avgusta je na Krekovem trgu št. 10 v prvem nadstropju pri Tekstil-bazarju vsak dan odprta

razstava ostankov

blaga za obleke in perilo. Ostanke se prodajajo za skoro polovične cene.

Tam kupite:
Fino veliko delenasto bluzo za 27 Din —
Fino veliko delenasto obleko za 63 Din —
Dobra močno suknjo za veliko moško obleko z vso podlogo za 350 Din —
Fino cefirasto moško srajco za 44 Din —
Moške cajgaste hlače iz močnega ovratnega blaga za 48 Din —
Moške hlače iz močnega bombažnega cajga samo za 38 Din.

Kdo nima prilike na razstavo ostankov osebno priti, naj piše po cenik. Po pošti pošiljamo ostanke vsak dan. Po končanem velesejmu se prodajajo ostanke na zalogi samo vsako sredo in soboto pri 4355 a

Tekstil-bazarju, Ljubljana.
Krekov trg št. 10 (prvo nadstropje).

UVOZ IN PRODAJA

RAZLIČNEGA MANUFAKTURNEGA BLAGA

NA DEBELO IN DROBNO!

A. & E. SKABERNÉ

4211a

Kulturni pregled

„Mánes“ v Ljubljani

(Otvoritev razstave — prijateljski večer — načrti.)

Realne zveze slovenske inteligence s češkim narodom so kaj krepke in datirajo dolga desetletja nazaj. Posebno intenzivne so bile v dobi, ko sta oba naroda delovala za isti cilj, za odpravo političnega in kulturnega jarma v Avstriji. In če nas danes družijo iskreno prijateljsko državniške vzajemnosti, je prišel tudi čas, da globlje proniknemo v vse pogoje češkega duha in ustvarimo temelje za trajno spoznavanje bratske slovenske tvorbe. Čin, ki ga je storila Narodna galerija s tem, da je povabila češko upodabljalno umetnost na razstavo v Ljubljano, je prvi korak na tej poti, ki jo bomo posebno mi Slovenci vajtrajno hodili.

Dogovori za razstavo «Mánesa», ki je od svoje ustanovitve l. 1897. reprezentativno društvo čeških umetnikov, so se vršila že lansko leto v Pragi. Narodna galerija se ima zahvaliti za uspeh svojega terda velikemu razumevanju od strani čeških umetnikov in pa izredni naklonjenosti javnih faktorjev, med katerimi zavzema g. gen. konzul dr. O. Beneš odlično mesto. Zato se je mogla vršiti zamotana

zadeva tuje razstave popolnoma po določenem programu in brez znatnejših neprilic.

Društvo «Mánes» je sestavilo razstavno kolekcijo, obsegačo 325 del iz slikarstva, plastike, grafike in arhitekture. Pred dobrimi štirinajstimi dnevi so dela prispela v Ljubljano in takoj nato se je pričela adaptacija Jakopičevega paviljona. K instalaciji je poslal «Mánes» dva zastopnika, slikarja O. Konička in Jana Slavíčka. K otvoritvi pa je prispel še tretji delegat, prof. Bohumil Kafka, podpredsednik društva. Otvoritev razstave se je vršila dne 15. avgusta z izredno svečanostjo ob prisotnosti zastopnikov vlade, tujih držav, umetniških in literarnih krogov in številne odlične publike. V pozdrav je govoril predsednik galerije g. I. Zorman, ki je naznanil, da je počastil razstavo s svojim protektoratom Nj. Vel. kralj Aleksander. Mojster Kafka je po zahvali Narodni galeriji za njen trud, govoril o umetnostni vzajemnosti obeh narodov, povabil slovensko umetnost na razstavo v Prago, ki naj bi se vršila prihodnje leto.

Po otvoritvi razstave, ki je stalno dobro obiskana in budi splošen interes, je povabil gen. konzul dr. Beneš ožji krog umetnikov in odbornikov galerije na ko-

silo, popoldan so si pa češki gostje ogledali zbirke Narodne galerije in izrazili svoje spoštovanje slovenskim umetnikom, Ljubljano so si ogledali z gradu. V soboto so odpotovali na Bled, odkoder so se vrnili v nedeljo na povabilo Narodne galerije. Njim v čast je bila prirejena v »Zvezdi« večerja, ki so se je udeležili poleg galerijskih funkcionarjev zastopniki oblasti in občine, univerza, gen. konzul dr. Beneš, slov. umetniki, literatje in igralci, zastopniki velesejma, zveze industrije in Ljubljanska češka kolonija. Predsednik I. Zorman je pozdravil goste in napil pokrovitelju razstave Nj. Vel. kralju ter prezidentu Masaryku. Govoril je nato prof. Kafka zahvaljujoč se Narodni galeriji za njeno uspešno delo in trud na polju vzajemnosti obeh bratskih umetnosti. Ravnatelj dr. Zarnik je prinesel pozdrav mestne občine, dr. Beneš pa je izrekel iskreno zahvalo češke vlade odboru Narodne galerije. Nato je kot zastopnik univerze izrekel prof. dr. Mole nekaj pomenljivih stavkov o realni politiki slovenskega zblizanja, ki mu služi pričujoča razstava v eminentni meri. G. Tratnik je pozdravil v imenu Udruženja upod. umetnikov češke kolege, za njim pa odbornik dr. Regali zastopnike velesejma in zveze industrije. V svojem odgovoru je povdarjal inž. M. Šuklje pomen duševne kulture za življenje naroda in željo splošno odobravanje. K resnično prisrčnemu poteku zabave je mnogo prispela edna. Hana Pirkova, ki je

dovršeno zapela nekaj slovaških in slovenskih narodnih pesmi in arij. Nato so bili odposlani pozdravni telegrami Nj. Vel. kralju, prezidentu Masaryku in našemu prosvetnemu ministru. Večer je zapustil dragim gostom utis prisrčnega prijateljstva, ki bo podlaga za medsebojno kulturno delo.

Prof. Kafka je odpotoval v ponedeljek v Prago, slikarja Koniček in Slavíček pa ostaneta še nekaj časa na Bledu, kjer slikata lepo gorenjsko pokrajino.

Razstava češke moderne umetnosti je pozitivno kulturno dejanje, ki mu bo sledila še vrsta podobnih prireditev. Pomeni pa za Narodno galerijo tudi lepo zadostitev, saj so se že oglašili kulturni krogi Beograda in Zagreba s prošnjo, da se razstava prenese pozneje v obe glavni mesti.

«Seviliški brivci» v naši operi. Nocoj, v četrti večer, se poje v ljubljanski operi znana in zelo priljubljena Rossinijeva komična opera «Seviliški brivci». Repertoar se je moral spremeniti, ker je gospodična Rozumova obolela za angino. Vlogo Rosine poje ga. Lovčeto. Figara gospod Popov, dvojček Bazilija in Bartola ga gg. Betetto in Zupan.

Gostovanje dveh slovenskih pevcev v Zagrebu. V soboto dne 23. avgusta nastopita kot gosta v zagrebški operi dva slovenska pevca: basist g. Betetto iz Ljubljane in tenorist g. Rlavčec iz Beograda.

Razstava mladega umetnika v Splitu. V umetnostnem paviljonu «Galić» v Splitu razstavi v kratkem svoja dela mladi dalmatinski rojak, slikar Silvija Bonacci. Mladi umetnik odide letos na nadaljevanje svojih slikarskih študij v inozemstvo.

Koncertne produkcije čelista Tkalečiča v Primerju. Znani zagrebški čelist gospod Jure Tkalečič, ki je z dobrim uspehom nastopal tudi v inozemstvu, se nahaja ta teden na otoku Korčuli in priredi na svojem povratku skozi Sušak tamkaj koncert s spremljavo klavirja.

Talichev akcijski program za novo glasbeno sezono «Češke filharmonije» v Pragi. Vlastislav Talich, dirigent «Češke filharmonije» v Pragi pripravlja za novo glasbeno sezono sledeči program: Arnold Schoenberg: Pellas in Melisanda, Komorna simfonija. Pet orkestrskih skladb; Stravinski: Petruška, Chant du rossignol, Scherzo fantastique; Ravel: Rhapsodie espagnole. Dve suite, Daphnis et Chloé; Mahler: Tretja simfonija; Axman: Simfonietta; Skvor: Serenada; Nemeček: Dve pesmi; Zamrzla: Bacehus; Martinu: Orkestrska skladba; Chlubna: O ljubezni; Ridky: Simfonija. Obenem dovršuje obsežno knjigo o mojstrskem dirigiranju.

Strindbergova «Sanjska igra» kol opera. Nemški komponist Weissmann iz Freiburga je uglasbil Strindbergovo dramo «Sanjska igra» v obliki opere. Premijera novega dela bo v Bochumu in Duisburgu.

Domače vesti

O NALOGAH OPOZICIJE.

«Jugoslavija ima skleniti celo vrsto mednarodnih pogodb, ki bodo tem ugodnejše, čim več ugleda bo imela vlada, ki jih sklepa. Kako pa naj uspešno nastopi vlada proti Cankovu, če naši listi stalno pišejo, da bo že jutri padla? Kako naj izpade za nas ugodno trgovinska pogodba z Avstrijo, če mora Avstrija računati z drugo delegacijo? Isto z Italijo, Francijo, itd.»

Opozicija ima torej dolžnost pisati, da bo vlada stala še mnogajeta leta in da bo vedno bolj rastla in moči in modrosti. Opozicija bi sploh morala vlado podpirati. Če je ne podpira uganja «državotvorni delictum».

Tako uči svoje bralce g. Narodni dnevnik. Pa pravijo, da ni več kislih kumaric! M. A. C.

*

* **Imenovanje novih velikih županov.** S kraljevim ukazom sta imenovana za velikega župana v Ljubljani g. Teodor Šporn, za velikega župana v Mariboru pa g. doktor Vodopivec. Dosedanja velika župana g. dr. Baltić in dr. Pirkmajer sta postavljena na razpoloženo. O imenovanju novih županov izpregovorimo danes tudi na uvodnem mestu.

* **Ameriško odlikovanje Jovana Cvijića.** Ameriško geografsko društvo je poslalo potom ameriškega poslanstva v Beograd veliko kolono, ki bo izročena predsedniku akademije znanosti v Beogradu, svetovno znanemu balkanologu dr. Jovanu Cvijiću. Odlikovanje izroči ameriški poslanik Lodge dne 23. t. m. odlikovancu osebno.

* **Promocija.** Na dunajski univerzi je bil g. Mirko Kambič, sin učitelja Ivana Kambiča, promoviran za doktorja vsega zdravilstva. Čestitamo!

* **Himen.** Poročil se je v Celju inženjer gospod Sergij Gorup z gospo Vido Navarčev, uradnico Ljubljanske kreditne banke v Celju. — V Sv. Juriju ob južni železnici se je poročil inž. g. Ciril Jeglič z gospo Vido Zgajnarjevo, hčerko nadučitelja v Blagonji. Bilo srečno!

* **Izplačilo razlike uradniških plač.** Iz Beograda poročajo, da se vprašanje izplačila razlike uradniških plač od septembra 1923. do maja 1924. približuje končni rešitvi. Finančni minister je pripravil tozadevni predlog, ki ga je po instrukcijah ministra izdelala generalna direkcija državnega računovodstva. Razlika se izplača baje tekom meseca septembra.

* **Stipendistom ljubljanske univerze.** — Stipendije za mesec julij se bodo izplačevale slušateljem tehniške fakultete dne 22. avgusta 1924. od 10. do 12. ure na univerzi, II. nadst. soba št. 130.

* **Na državni realni ter na vseh treh gimnazijah v Ljubljani** se bodo pričeli razredni (ponavljalni) izpiti v ponedeljek dne 1. septembra t. l. Zato se morajo vsi, katerim je ta izpit dovoljen, tega dne točno ob osmih zglasiti na svojem zavodu. Ravnateljstva.

* **Vseslovenska agrarna omladina** priredila od 4. do 8. septembra v Ljubljani svoj kongres. Udeležijo se ga tudi zastopniki agrarnih organizacij bratskih slovenskih narodov. Prednjačili jim bodo Čehi, ki pridejo na kongres pod vodstvom ministra za kmetijstvo dr. Milana Hodže in več narodnih poslancev. Nadalje pridejo Bolgari pod vodstvom bivšega ministra Obova. Poljaki z več narodnimi poslanci na čelu in tako dalje. Priprave za tehnično izvedbo kongresa lepo napredujejo in morem pričakovati, da se izvede kongres tak, da bo v čast in ponos Jugoslaviji, predvsem pa naši beli Ljubljani.

* **Četrty mednarodni profesorski kongres.** V dneh 28., 29. in 30. avgusta se vrši v Varšavi mednarodni kongres profesorjev, na katerem se bo skušalo najti način, da se z mednarodno akcijo bolje zaščitijo interesi profesorskega stanu. Kongres bo sklepal tudi o predlogu, da se v mednarodno zajednico sprejmejo zopet tudi profesorji iz Nemčije in Bolgarije. Kot jugoslovanski delegati se udeležijo varšavskega kongresa: predsednik jugoslovanskega profesorskega združenja Jeremija Živanič, predsednik beogradske sekcije Lazar Knežević, ravnatelj Konstantin Dragaric iz Zagreba ter profesorji: dr. Anton Detela iz Ljubljane, dr. Branko Tkalič iz Zagreba, dr. Pavle Mitrovič in Uroš Čović iz Sarajeva in Ante Bošić iz Splita.

* **Ureditev službenih let rezervnih oficirjev.** Po vestih iz Beograda se v kratkem sestane komisija, ki bo izdelala načrt zakona za ureditev službenih let rezervnih oficirjev in bojovnikov. Načrt se predloži narodni skupščini obenem z invalidskim zakonom.

* **Izseljevanje v Ameriko.** V smislu odredbe ministrstva za socialno politiko se bo na Jugoslavijo odpadajoča kvota izseljencev razdelila na posamezne pokrajine. Rezultat razdelitve se v kratkem razglasi. Ker je kvota neznatna, se bo obenem objavilo, katere prošnje pridejo v prvi vrsti v poštev.

* **Na naslov železniške direkcije.** Prejeli smo: Pri vseh vlakih na daljših progah so vpeljani direktni vozovi, ki pripeljejo potnika na cilj brez znanih težkoč prestopanja. Naši gorenjski vlaki imajo take direktne vozove v Bohinjsko Bistrico. Toda sleherni dan se prigrdi potniku v teh direktnih vozovih, da morajo kljub označbi na vozu «Ljubljana-Bohinjska Bistrica» in kljub izrecnemu zatrdilu sprevodnika na ljubljanski postaji v Jesenicah vendarle prestopiti. Prosimo direkcijo, da ukrene potrebno, da se direktni voz Ljubljana-Bohinjska Bistrica nahaja v istem delu

vsakokratne garniture, ki se v Jesenicah ne odklopi, temveč pelje v resnici direktno preko Jesenic v Bohinjsko Bistrico. Ta zahteva potujočega občinstva pomeni za upravo železnice malenkost, je pa za potnike velikega pomena.

* **Prošnja.** Strašna povodenj, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje, je v noči 8. avgusta popolnoma opustošila okolico Polhovca gradca. Škoda se ceni na 20 milijonov dinarjev. Ljudstvo samo si ne more pomagati, ker so si mnogi rešili samo življenje. Vsled tega se je sestavil pomočni odbor, da organizira zbirko darov in razdeli med ponesrečence. Darove v živilih, obleki in denarju sprejemata župni urad in županstvo v Polhovem gradu.

* **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je nakazal g. notar Fr. Krisper iz Črnomlja 200 Din namesto cvetlic na grob pok. g. univ. prof. Pavla Šavnika iz Gradca. — Dr. L. Boezio, odvetnik v Gor. Radgoni, je poslal 5 Din iz kazenske zadeve S. ca K. — C. M. podružnica v Krškem je poslala centrali 260 Din, veličodušen dar krškega mecen. — Z. podružnica v Novem mestu je nakazala 150 Din, nabranih za prodano cvetje o priliki birme. — Za prejete darove vsem darovalcem iskrena hvala!

* **Kaj je z delavskim razsodiščem za železniške invalide?** Iz krogov železniških invalidov nam pišejo: Po večletnem trpljenju smo ubogi železniški invalidi in vdove pričakovali, da se nam uredi in zvišajo neugodne rente, ki jih prejemo. Še vedno v kronah. Toda mesto tega nas pozivajo k nadpregledom in se nam starim invalidom neugodne rente se reducirajo. Trga se nam tako rekoč zadnji koček kruha od ust. To je najostudnejši rop naših krvavih žuljev, naših zgubljenih in zapuščenih vdov. Po zakonu ministrstva za socialno politiko § 27. z dne 3. junija 1922, št. 1077., bi moralo biti ustanovljeno delavsko razsodišče, pri katerem bi lahko nastopili prizadeti proti storjenim krivicam. Toda to razsodišče se še dosega ni ustanovilo. Zato pozivamo centralno vlado, da nemudoma ustanovi razsodišče v Ljubljani in mu dodeli dva železniška invalida kot zastopnika invalidov. Zahtevamo tudi, da se naše neugodne rente in doklade uredi tako, da bodo odgovarjale današnjim življenjskim razmeram.

* **II planinski kuluk se vrši v nedeljo 24. t. m.** Znašili je okrog 1500 kg kratkih desk (desčic) od Višnič (5 minut pod sv. Ambrožem) na stavbni prostor «Križke loče» pod Krvavcem, največ poldrugo uro daleč. Pet desk tehta do 3 kg. Če se torej udeležijo 50 kulukarjev, kojih vsakdo enkrat prenese to minimalno težo, bo opravljen prenos 150 kg, pri trikratnem prenosu tekom dneva in z dvojno težo 6 kg bi se torej doseglo 900 kg ali na polovico cele zaloge. Društvo se s prenosom vsakega kg prihrani 2 Din. Nočaja je prava igrača in bo prav zabaven izlet, zlasti sedaj, ko se radi vremena večje ture skisale. Korajžni kulukarji so vabljeni, da se odzovejo v še mnogo večjem številu kot zadnjič. V spominski kajžni nove koče bodo vpisani na prvem in šestem mestu. (Križka koča bo tekom 14 dni kot surova zgradba pod streho! Sedaj pritisnimo!) Na kuluk gremo v vsakem vrenenu. Odbor pošlje večjo deputacijo. Očud kulukarjev iz Ljubljane, glavni lektor, v soboto 23. t. m. ob 18.35 zvečer. Pojavljena vožnja, prigrisi v pisarni SPD, Goljska cesta 12. Planinski tovarš, Kamničani in Kranjanci so vabljeni na sešanek in sodelovanje z ljubljanskimi kulukarji. V soboto zvečer skupni odhod iz Kamnika, prenočišče na mrvi pri Višničarju. Pri kuluku samem harmonika. Druge atrakcije dobrodošle.

* **Na Gorjanec.** Naznanjeni izlet na Trdinov vrh se preloži na 31. avgusta; ako bo ta dan vreme neugodno, pa na 7. septembra. Odbor podr. SPD. Novo mesto.

* **Poročno zasedanje v Novem mestu.** — Pri okrožnem sodišču v Novem mestu se dne 2. septembra prične tretje letošnje porotno zasedanje. Razpisani so doslej naslednji kazenski služaji: Josp Dim, težka telesna poškodba; Anton Štojs, tatvina, Franc Zingar, umor.

* **Občinske volitve v Artičah pri Brezicah.** Pri občinskih volitvah v Artičah pri Brezicah, ki so se vršile 17. t. m., je bil izid sledeči: SLS 64 glasov in 6 odbornikov, SKS 60 glasov in 8 odbornikov, obrtno-napredna stranka (JDS) 35 glasov in 3 odbornike. Obe napredni stranki se bosta v občinskem odboru združili in bo za župana zopet izvoljen naprednjak.

* **Češkojugoslovenski sestanek v Rog. Slatini.** Češkojugoslovenska oboe v Ljubljani in češki klub v Mariboru priredila v nedeljo dne 24. avgusta 1924. zlet v Rog. Slatino ob vsakem vremenu. Tega zleta se udeležita jugoslovanska-češka sivaška liga v Ljubljani in v Mariboru imenovana društva vabijo svoje člane k obilni udeležbi, kakor tudi nečlane Čslo-Slovaške iz okolice Celja, Ptuja, Novoga mesta in drugih krajev Slovenije. Dobrodošli bratje Jugoslovani. Posebnih vabil se ne razpošilja. Prijave k udeležbi: za meno in pismeno najkasneje do torka dne 19. t. m. g. Viljem Sequardtu v Ljub. Leni, Šelenburgova ulica 4, na dvorščici. Pri prijavi je plačati predplačilo 25 Din na račun skupnega kosila. Izletniki iz Ljubljane se odpeljejo z vlakom, ki odhaja z glavnega kolodvora v Ljubljani ob 5.28 uri, prihod ob 9.8 uri v Rog. Slatino, se vršijo od tam z vlakom ob 18.19 uri, prihod v Ljubljano ob 22.15 uri.

LILIHIP
na velesojmu

POSETNIKOM VELESEJMA

se priporoča, da si ogledajo zalogo manufakture, galanterije in usnje pri trdku

„Danica“ 4278

Maizelj & Rajšelj
v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Udeležniki, ki so člani «Planinskega društva», plačajo polovično vožnjo, pod p. gr. ki so bili tozadevno objavljeni. Za Mariborsko oblast se dobijo eventualna, podrobne informacije pri Češkem klubu v Mariboru.

* **Zatiranje ubožev, vdov in sirot** — je neobprijeto greh, tako uči katoliški duhovnik na prižnici. Da pa sam zapade ta mu grehu, dokazuje nastopni slučaj: V neki vasi krškega okraja je umrl pred kratkim tamkajšnji nadučitelj nagle smrti. (Ime in kraje z ozirom na sorodstvo zamolčimo). Dotični nadučitelj je služboval nad 15 let v kraju, vršil je vestno in natančno svoje šolske posle, in ker je bil strokovnjak in kmetijski stroki, je bilo njegovo plodonosno delovanje tudi izven šole in prid domačega in okoliškega prebivalstva. Vsekakor je v dobi svojega službovanja kraju več koristil kot bi tamonjšnji župnik v 100 letih. A kako se je obnašal ta maziljeni katoliški duhovnik ob njegovi smrti? Ko se je naročilo zvonjenje za umrlim, je najprej izjavil, da ne pusti zvoniti, ker je g. nadučitelj umrl neprevrten. (Zadela ga je kap, ki je povzročila takošnjo smrt). Ko se mu je reklo, da bi bilo v tem slučaju nemogoče prevideti ga, je začel stokati, da je še mnogo dolga na zvonovih in da bo pustil zvoniti, ako mu prinesejo 1000 K za neplačane zvonove. Ko mu je zahtevani znesek prinesla neka sorodnica vdove, ki sama s preostlimi štirimi sirotami pač ni zmogla tega knežjega darila, šele nato je pokojnemu pustil zvoniti in — duša je bila odrešena. Ko je občinski odbor zvedel o plemenitem činu tega katoliškega maziljenca, je ogorčen izjavil, da bo zahteval ta znesek nazaj.

* **Narednik Rumpel pred sodiščem.** V Zagrebu prične dne 25. t. m. pri Savskem divizijskem sodišču obravnavati proti naredniku Avgustu Rumpelu, rodom iz Kamnika, ki je v noči od 20. na 21. marca zvalil svojega prijatelja trgovca Kelkoviča v poslopje armijske oblasti, ga tamkaj ustrelil, mrtvo truplo skril v pisalni mizi, potem pa šel v Kelkovičev prodajalno, odnesel dneвно skupilo ter si z blagom napolnil nahrbtnik. Hotel se ponoči odpeljati v Maribor, se je podal proti južnemu kolodvoru. Na potu ga je slučajno ustavil stražnik ter ga aretirjal. Rumpel je priznal grozni zločin. Za obravnavo vlada v zagrebškem občinstvu veliko zanimanje.

Kdor išče, na de na velesojmu
Mir m-čokolado. 1837/a

REMINSTON Mod. 12
FRANC BAR Cankarjevo nbr. 5. Tel. 407

* **Obsodba Čaruge in pajdašev** sestavljena. Sodnik Mihlič, ki mu je bila poverjena sestava in utemeljitev razsodbe v procesu proti Čarugi in njegovim pajdašem, je po dvomesečnem trudu izvršil svoje delo in izročil «Čarugin spisa», ki obsega nič manj kakor 127 tiskanih pol in je poldrugo kilogram težak, sedaj zagovornikom, da se eventualno poslužijo pravnih lekov, naker se odpolje ves materialni stolu sedmorice v Zagreb. V sodnih krogih so mnenja, da se justifikacija na smrt obsojenih ne bo izvršila pred decembrom mesecem.

* **Gospodine!** Kupite samo čajne mešanice v zavitkih z znamko «BUDDHA», ker so najboljšje in najzdravnejše vsled tega najcenejše v uporabi.

* **Smrt v talini.** V največji slovenski koloniji severne Amerike, v Clevelandu, je umrla znana Slovenka Ivana Cankar, po poklicu babica, v starosti 67 let. Pokojnica je bila rodom iz Borovnice.

* **Samomer kapitana v Subotici.** V Subotici se je predvčeršnjim ustreli v svojem stanovanju pekaški kapetan Rade Gjurovič. Prestrelil si je srce in ostal na mestu mrtve. Vzrok samomora je doslej neznan. Gjurovič je zapustil dva pisma: eno za svojega brata, drugo za polkovnika Tomiča.

* **Umorila meža in pastirka.** da se polasti dediščine. V Velikem Bečkereku je bila aretirana bogata vdova Melanija Relić, katere mož in pastorek sta nedavno umrla nenadno smrti. Za oboje se je svojo žensko ugotovilo, da sta umrla za srčnim mištrvanjem, kmalu pa so sorodniki pričeli sumiti, da se je najprej zgodil zločin. Obdolžili so Reličevu, da je zastrupila svojega moža, da se polasti njegovega posestva, katero je pokojni Relić zapustil testamentarno svojemu sinu. Sodne oblasti so zato odredile takojšnjo preiskavo in eks-humacijo obeh trupel in se je v resnici ugotovilo, da se nahaja v obeh večja količina arzena. Vdova kljub temu noče priznati zločina in naglašala popolno nedolžnost.

* **Napad.** Ko je Anton Starič, čevljarški mojster iz Starega Trga pri Trebnjem, hotel od doma, aretirali lični obraz, so

Telefon 730 **Kino Ljubljanski dvor** Telefon 730
21., 22. in 23. t. m.

Samo ena igračka

ali „Ljubav plesačice Lole“
Velikomestna drama v 5 dejanjih v glavni vlogi Justine Johnstone in G. Keatt.
Predstave ob nedeljah ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8., in 9. uri. — Ob delavnikih ob pol 5., pol 8. in 9. uri.

nenadoma skočili na njega trije fantje in ga pričeli pretepati. Eden izmed njih ga je poleg tega udaril tako močno s kolono po glavi, da mu je prebil lobanjo. Starič se je zgrudil takoj nezavesten na tla in so ga našli domači v tem stanju šele čez kak pol ure. Težko ranjenega Stariča so prepeljali v splošno bolnico v Ljubljano in je njegova rana smrtonosna.

* **Peskas posilstva.** V Ljutomeru stanujoča učiteljica Matilda M. je bila pred nekaj dnevi v bližini ljutomerskega kolodvora ponoči napadena od nekega slabo oblečenega srednjestarega možkega v nameri posilstva. V strahu mu je ponudila, da pridobi časa za pobeg, 25 Din, ki jih je imela pri sebi, kar je tujec tudi sprejel, naker mu je ona ubežala.

* **Rop pri Impolju.** Na deželni cesti med Gornje-Pijavskim in Impoljem je bil pred nekaj dnevi napaden in oropan po dveh neznanih trgovski potnik Ivan Vranetič iz Litije. Lopova sta ga napadla s samokresom ter mu grozila, da ga ustreli, ako jima ne izroči gotovine. Oropala sta ga za 8750 Din gotovine, naker sta mlada napadalec izginila v temini gozda.

* **V znamenju alkohola.** Razgreta od alkohola sta se danar Ivan Jernejčič in Josip Meze iz Blekove vasi v neki gostilni sprla. V pretepu je Meze zgrabil za ltersko steklenico in udaril svojega nasprotnika s tako silo po glavi, da mu je izbil desno oko.

* **Razbojniki oplenili trgovce.** Skupina maskiranih razbojnikov je 500 metrov od postaje Bujanovci pri Skopljem napadla poskopskijskih trgovcev in jim odvzela 200 tisoč Din, naker so razbojniki pobegnili.

Iz Ljubljane

u— **Oddaja ribolova v mestnem ribnjaku pod «Tivolijem».** Mestni inagrat ljubljanski bo oddal ribolov, oziroma gojitev ribarstva v mestnem ribnjaku pod Podturskim gradom v «Tivoliju» dražbenim potom v najem. Dražba se vrši dne 27. avgusta 1924. ob 9 uri dop. v mestnem gospodarskem uradu. Dražbeni pogoji so nabiti na občinski deski in so interesentom na vpogled tudi v mestnem gospodarskem uradu med običajnimi uradnimi urami.

u— **Preporodašil v nedeljo 24. t. m.** ob 15. odkritje spominske plošče pokojnemu tovarisu Lenarčiču v Kotu pod Triglavom. Odidemo v soboto s popoldanskim vlakom. Informacije v društveni sobi.

u— **Organizacija strojnih in stavbnih tehnikov v Ljubljani,** strojna sekcija, ima svoj sestanek v soboto 23. t. m. ob 20. uri v restavraciji pri Roži, Zilavska ulica. Udeležba za člane obvezna.

u— **Za časa velesojma** kupite vse pisarniške in šolske potrebšline, razglednice in pisemski papir po znižanih cenah pri trdku M. Tičar, Ljubljana. 1895

u— **Modna trgovina Zibert** se je preselila iz Prešernove ulice na Kongresni trg poleg Nunske cerkve in se toplo priporoča cenj. občinstvu. 1753

u— **Stolpič, izločen v drogeriji Adria** v Šelenburgovi ulici, je estavljen iz skatljice po vsem svetu znane O v o m a l t i n e, ki je pripravljena iz svežih jajc, kakava in slad. ekstrakta dr. Wanderja. 1914

u— **Policijske prijave.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 4 kaljenja nočnega miru, 4 prestopki pasjega kontumaca, 1 prestopok v zglasevalnih predpisih, 1 prestopok obrtnega reda in 1 prestopok prekljanja na javnem prostoru. Aretacija se tekom 24 ur ni izvršila nobena.

u— **Na tak način sem lahko zopet tukaj,** se je izrazil že desetkrat kaznovani Miha Šveglj in vprašanje policijskega uradnika, ko so ga večerj ponoči pripeljali stražniki na policijsko ravnanje. Mož je sumljivo stikal okrog barak na Dunajski cesti in je po daljšem zaslišavanju priznal, da je imel skrito v nekem kotu vrečo kosti. Priročni jih je v mesto z deže v svrhu prodaje, da si gre z izkupičkom ogledat velesojm, kjer je hotel poskušati brčkone novo srečo, da pride v posest tujih predmetov.

u— **Okraden v vaku.** V vlaknu na glavnem kolodvoru je izmaknil v tork po polnočno neznano umovič trgovcu Matu Sandalju iz Boljunca v Istri listnico z vsebino 1585 lir v bankovcih po 100, 50, 25 in 10 lir. V listnici se je nahajal tudi 100dinarski bankovec, potni list ter legitimacija velesojma.

u— **Prileti šepirji.** V dneh velesojma se zagrebški detektivji prišli na ljubljanskem glavnem kolodvoru tri opasne zagrebške šepirje, ki so prišli v Ljubljano poskušati svojo srečo. So to 20letni mesarški pomočnik Ignac Jurčan, 23letni

delavec Franc Furjan ter 22letni Rok Zumrek, po poklicu natakari. Pri perlastraciji se je ugotovilo, da sta zadnja dva že dolgo zasledovana radi raznih tatvin od zagrebške policije in sta zabeležena tudi v ljubljanski policijski kriminalni razvidnici.

Iz Maribora

u— **Državno žensko učiteljsko v Mariboru** naznanja, da se bodo po novi ministrski naredbi vršili ponavljalni izpiti v ponedeljek 1. septembra, sprejemni izpiti v višje letnike v petek 5. septembra, v I. letnik v četrtek 11. septembra, vpisovanje v višje letnike pa v petek 12. septembra — vsakokrat ob 8. uri jutraj. Vse drugo na ostanili deski.

u— **Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Mariboru** poziva v smislu sklepa zadnje odboroze seje vse svoje člane in zlasti odbornike, da se udeležijo nedeljskega sestanka Čehov v Rogški Slatini dne 24. t. m. Prijavljenih je že mnogo udeležencev iz Ljubljane in Maribora. Mariborčani se odpeljejo v nedeljo jutraj ob 4.57. Povratek z večernim vlakom. Člani SPD se lahko pri tej priliki poslužijo ugodnosti znižane vožnje.

u— **Pred mariborsko poroto,** ki se začne v tork 9. septembra, so do sedaj razpisane sledeče razprave: Dne 9. septembra Roza Trop, požig, in Ivan Brumec, težka telesna poškodba in tatvina; dne 13. septembra Deneč Balek, rop, Franc Kuzma, uboj in Alojz Čepe, tatvina.

u— **Preložena orjunaška slavnost v Mariboru.** Ker popravljajo mariborski Narodni dom, v katerem bi se imela vršiti dne 8. septembra slavnost razvija pripora mariborske Orjune in ker se isti dan vrši večja orjunaška prireditev v Novem Sadu, je pripravljali odbor preložil slavnost na poznejši čas. Pač pa se vrši dne 8. septembra v Mariboru ustanovna skupščina v dvorani gostilne Jadran, na kateri bo izvoljen ostanli odbor Orjune za mariborsko oblast.

u— **Oboleli poljski oficirji.** V nedeljo so se vračali skozi Maribor poljski oficirji, od katerih pa so nekateri izboleli na malariji v Južni Srbiji in so morali ostati v mariborski vojni bolnici.

Iz Primorja

* **Stirideseltnica mašniškega posvečenja** oddelena istrske rodolube. V nedeljo 17. t. m. je praznoval v Rakotolah (Istra) 40letnico svojega mašniškega posvečenja don Luka Kirac, rodom iz Medulina na Poljsčini. Jubilar je bil ves čas svojega življenja nesebičen delavec za narodno stvar ter je bil v zadnjih desetih letih dvakrat žrtev svojega slovenskega političnega prepričanja. L. 1914 so ga internirali Avstrijci na ljubljanskem gradu. Bil je zaprt obenem z dr. Žerjavom. Po okupaciji Primorja pa so ga spravili Italijani v Sardinijo. In po vseh teh šikanah je don Kirac danes čvrst in gleda z zadoščenjem na svoje življenje. Na mnoga leta!

* **Samomer radi družinskih razmer.** 11. t. m. se je v Idriji zastavila 27 let stara Ivana Brus, rudarova žena. Izpilila je četrt litra octove kisline in izdihnila v hudih mukah eno uro po zastrupljenju. V smrt so jo gnale obupne družinske razmere.

* **Dvajsetletnica «Godbenega društva» na Proseku pri Trstu.** 31. t. m. praznuje «Godbeno društvo» na Proseku pri Trstu 20letnico svojega obstoja. Jubilej praznuje s primerno svečanostjo, na kateri bo sodelovalo več bratskih društev iz tržaške okolice.

* **Odpušitev letnika 1903.** Uradni vojaški list italijanske vlade javlja, da se bo 1. septembra t. l. začelo odpuščanje vojakov letnika 1903. Vojaki, ki so rojeni 1. 1903 ali prej in niso še dovršili 12 mesečne vojaške službe, bodo odpuščeni ko svoj rok popolnoma odslužijo. Dezerterji in drugi pa bodo morali za kaznen služiti 18 mesecev.

* **Tilnik si je zlomila 6letna Ana Šviligojeva** iz Pevme pri Gorici. Trgala je bezgove plode, pri tem pa ji je spodrsnilo, da je obvisela na vejah in nato padla vznak v jamo. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je takoj podlegla poškodbi.

Pozor planinci!

V dneh od 27. do vključno 30. avgusta t. l. se vrši v Kamniških planih v revirju g. Vladimira Premru in sicer ob levem bregu Bistrice od Bele preko Požarja in Dola do Predkon ske veliki pogon na divje kozle, vsled česar se p. n. planince naproša, da v teh dneh ne posejajo Kamniške Bistrice oziroma omenjenega dela planin, da se izključi vsaka nesreča.

Opozorjamo na
Zakon o oblačni in
sreski samoupravi
ki se nuroča pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani
tor velja s postatno vred
Din 6.50.

Inženjerja

z najmanj petletno strojno prakso, ki obvlada slovenski in srbobratski jezik ter cirilico, išče večje gradbeno podjetje v Ljubljani za svoj novi oddelek za kurino tehniko.

Istotam se sprejme po en mlajši inženjer za oddelek za instalacije (centralne kurjave, zračilne naprave itd.) kateri tudi za oddelek za talne gradbe (vodne gradbe, gradbe rovor itd.).
Ponudbe z navedbo stroke, dotedanje prakse ter drugih podatkov na Inženjersko komoro v Ljubljani. 4404a

Iz življenja in sveta

V pričakovanju Marsa

Blizu se 22. avgust, dan, ko bo planet Mars o polnoči našo zemljo najbližji. Tega dne bo Mars od nas oddaljen samo 56 milijonov km. Mars se približa Zemlji redno vsakih dvanajst let, toda njegova običajna oddaljenost od našega planeta znaša 150 do 300 milijonov km. Tako blizu kakor letos nam ni bil še to let.

O Marsu je splošno razširjeno mnenje, da na njem živijo ljudje. Trdi se celo, da so njegovi prebivalci mnogo naprednejši od nas. Ker to vprašanje razbija tolikomirne glave, so se nekateri astronomi odločili, da poskusijo letos dne 22. avgusta dobiti z Marsom kakršnokoli zvezo. Posebno važno ulogo bodo pri tem igrali teleskopi, na katere polagajo ljudje, ki se zanimajo za zvezdoznanstvo, veliko pozornost.

Astronomi in kemiki trdijo, da so na Marsu dani vsi pogoji za človeško življenje. Na planetu je potrebna toplota, svetloba, voda, premog. Biologi spričo tega verujejo v eksistenco ljudi tam gori. In ker je Mars mnogo starejši od naše zemlje, se domneva, da so njegovi učenjaki spoznali našo zemljo pred milijoni let, ko je imel naš planet še obliko solca. Marsovci bi nam torej utegnili pripovedovati prav lepe pravljice o postanku Zemlje, katero poznamo mi samo enostransko in, v primeri z njimi, zelo malo časa.

Nekateri zvezdogledi zastopajo mnenje da bi se morali 22. avgusta poslati na Mars posebni znaki telegrafnim potom. Goreč zastopnik tega naziranja je zlasti ameriški general Green, ki je bil med svetovno vojno šef brzojavne in telefonske službe v ameriški armadi. Green pravi, da velja napraviti ta poskus, da si njegov rezultat radi kolosalne oddaljenosti Marsa od naše zemlje še vedno dvomljivo.

Zvezdarne po celem svetu se pripravljajo na 22. avgust z veliko radovednostjo. V ameriški državi Čile so postavili poseben teleskop, ki je 60 m dolg. Njegova leča meri v premeru 15 m. Ta daljnogled povečava planet Mars 30 tisočkrat in astronom Afoe, ki je zgradil daljnogled, bo opazoval Mars v takem položaju, kakor da je planet oddaljen od nas samo 10.000 kilometrov in kakor da gleda nanj s prostim očesom.

Ali je možno podaljšanje življenja

Takolimenovani »dobri stari časi« so na boljšem glasu kakor ga v resnici zaslužijo. Človeški spomin ohrani lepe in prijetne trenutke, pozablja pa neprijetne dogodke in tako se nam proliči časi kažejo v sijajni luči, katere nismo poznali, ko smo jih preživljali. Vsota žalosti in veselja, ne glede na posebne prilike, je bila vedno precej enaka.

Dvomljivo je zlasti, je-li so zdravstvene razmere bile v prejšnjih časih boljše, kakor danes. V kolikor pride v poštev naistarsja doba, so trditve več ali manj neosnovane, ker nam manjka statističnih podatkov o zdravstvenem stanju širokih plasti v onih davno minulih časih. Od kar pa zdravstvo podlaga posamezne dobe lahko točneje zasledujemo — in to je možno v zadnjih stoletjih — se nam odkriva zdravstveno stanje, ki je neugodnejše kakor današnje. Skrb za ohranitev zdravja in zdravniška veda sta brezdvomno storili velik korak naprej.

Moderna civilizacija nam pač prinaša tudi marsikatero škodljivost za zdravje. Preobremenjenost v velikih mestih ter s tem v zvezi neprimerno stanovanjske razmere, množičen enostranski obremenjenostjo tovarniškega dela, udomečenje dražil in naslad — vse to se reči, ki zdravju škodujejo in krajšajo človeško življenje. Temu stoji nasproti spoznanje, da vodobne higijene, naraščajoča skrb za široko ljudske plasti, obsežnejše znanje o zdravstvenih potrebah, končno tudi boljše sredstva v borbi proti raznim boleznim, zlasti otroškim in nalezljivim. Epidemije, katerim so bili naši predniki izročeni na milost in nemilost, se zamorejo danes omejiti in do brezpomembnosti zmanjšati. Posledica je naraščanje človeške starosti. Človeško življenje se je tekom časa — v kolikor moremo to statistično zasledovati — podaljšalo. Evropa se je v zadnjem desetletju glede razvoja prebivalstva povrnila v tako barbarske življenjske oblike, da je neposredno primerjanje s prejšnjimi razvojnimi dobami naravnost nemogoče. V Zedinjenih državah severne Amerike pa se lahko jasno opazuje razvoj prebivalstva v smeri podaljšavanja človeškega življenja. Početkom devetnajstega stoletja je znašala tamkajšnja povprečna starost 35 let, konec stoletja je poskočila na 45 let, leta 1921. pa že na 58 let. V dobi 120 let se je torej človeško življenje podaljšalo povprečno za 23 let! Od šestnajstega stoletja sem se je povprečna življenjska doba več kakor podvojila.

Isti vzroki, ki so merodajni za podaljšanje človeškega življenja v Ameriki, veljajo tudi pri nas v Evropi. Zlasti v Angliji, kjer imajo že deli časa dobro urejeno zdravstveno statistiko, je primerjanje lahko izvedljivo. Svetovna vojna pa je zmedla sliko najnovejše dobe v evropskih državah. Dolgost življenja se je tudi v Evropi znatno podaljšala. Napredek higijene se uveljavlja zlasti pri mlajših starostnih skupinah. Tekom polstoletja so se smrtni slučaj v starostni skupini 0 do 5 let zmanjšali za polovico, isto tako v naslednjih letnikih, v starostni skupini 15 do 20 let pa celo pa dve tretjini. Tudi življenjski razvid starejših oseb se je povprečno izboljšal: meja človeškega življenja se je pomaknila dalje, kar je pač najboljši dokaz za učinkovitost novodobne higijene.

Ni čudno, da so se s podaljšanjem povprečne življenjske dobe pomnožile tudi starostne bolezni v ožjem in širšem smislu. Zoper smrt nimamo leka in ne bo ga našla niti najmodernejša medicina. Pač pa bo ta ublažila nesmiselnost, obstoječo v tem, da komaj rojeno dete izgine s sveta, da v mladih letih pogrebi smrt zdravega in krepkega človeka.

× Dvajset tisoč milj pod vodo. To dni se je vrnil s svojega potovanja angleški podmornik čoln »H 26«. Od 20. januarja letošnjega leta do svojega povratka je čoln preplaval od Portsmoutha do Singapura pod vodo ogromno razdaljo 20 tisoč angleških milj ter s tem dosegel rekord nad podmornikarji.

× Pol tele, pol raca. Italijanski listi poročajo, da je neka krava v Crespinu poleg Verone povrgla tele nenavadne vrste. Tele je imelo račji vrat in prsi so mu bile pokrite s puhom. Tele je kmalu poginilo in so ga poslali v Bologno na medicinsko fakulteto, da ga pripravijo za tamošnjo vseučiliško zbirko.

× 66 let je blodil za zlatom po pustinja. V Waukegan v Ameriki se je dne 21. avgusta vrnil Owen Graham, ki je celih 66 let blodil po pustinja na severu Amerike ter iskal z drugimi sanjači zlato.

Slednjič je zopet zahrepenel po mestnem življenju ter se vrnil v Waukegan, kjer je preživel prvo mladost. O svojih izkušnjah pravi: Nikoli še nisem bil v svojem življenju tako presenečen, kot sedaj, ko sem prišel v Chicago, ki sem ga pred 66 leti zapuščal kot neznatno mesto. Spominjam se, da je takrat trajala pot v Chicago in nazaj v Waukegan tri dni, danes pa traja le par ur. — Nikoli nisem prišel na večje zlate žile in dvakrat sem moral vse prodati, kar sem imel, da sem se mogel preživeti. Često sem moral plačati za libro soli 5 dolarjev in za libro moke 1 dolar. Kar se tiče tamošnjega podnebja, je bil čisto mrz 70 stopinj in ni nam bilo mogoče zavreti vode. Danes sem vesel, da so me minule strasti in da bom mogel živeti zopet v mestu.

× Lahkoverni Turki streljajo na luno. Iz Carigrada prihaja poročilo, da so lahkoverni Turki o priliki zadnjega luninega mrka streljali na luno, ker se jim je dozdevalo, da pripravlja mesec masčevanje nad njimi. Čisto po turško!

× Z esperantskega kongresa na Dunaju. Letošnji svetovni kongres esperantistov se je vršil na Dunaju ob izredno veliki udeležbi iz 40 držav. Zanimivo je bilo opazovati različne tipe udeležencev. Kitajec je kramljal s Poljakom, Finka z Avstralcem, Čehoslovak z Mehikanom, Jugosloven s Škotom, noben pa ni govoril v svoji materinski, ampak vsi v posredovalnem jeziku. Na kongresu je naglasil Francoz Deligny, da hoče uvesti ministrski predsednik Herriot esperanto v francoskih šolah kot obvezen predmet.

× 150.000 razporek se je izvršilo v preteklem letu v Zedinjenih državah. To je rekord tekem zadnjih 20 let. Krivi so tega ne toliko moške in žene, kakor zakoni, ki razporeke znatno omogočajo.

× Milijon kg ledu na dan porabijo na Dunaju. Za izdelek tega ledu rabijo dnevno 9 milijonov litrov studenčnice.

× Iz Haaga v Marseille — skok na skok. V Pariz je te dni dospel neki Nizozemec, ki je stavil v Haagu, da premeri pot od tam do Marsella preko Pariza skok na skok. Vsak njegov skok mora biti vsaj 1 m dolg, dnevno pa mora preskakati 5 km daljave. Tega nenavdnega skakača spremlja neprestano nadzornik, katerega je poslala na pot družba, s katero je Nizozemec stavil. Od Haaga do Pariza je šla pot srečno od nog, od Pariza do Marsella bo potovanje trajalo do meseca februarja 1925.

× Ustanovitev univerze v Afriki. Angleška vlada je sklenila sezidati veliko poslopje za univerzo na Zlati obali v zapadni Afriki, in sicer v Asimoti. Univerza bo stala četr milijona funtov in je namenjena za dijake iz Afrike, da jim ne bo treba posečati evropskih ali ameriških vseučilišč. Na novi univerzi naj bi se pred vsem vzgojile učne moči za višje šole, ki jih nameravajo ustanoviti na Zlati obali. Novo vseučilišče bo imelo tudi medicinsko fakulteto, ki bo pa imela svoj sedež v Akri, kakih 12 kilometrov od Asimote, kjer so pred kratkim otvorili največjo bolnišnico v Afriki.

Izbor no perilo

lastne rešije in druge oblačilne predmete za gospode, najboljšeje blago, delo in cena. Nešteto pri-naj stalnih odjemalcev. Nabavite si edino pri trdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.
Paviljon „I“ 407.

Oglejte si električni pisalni stroj „Mercedes“

Paviljon E 59 4372 a

na velesejmu!

Paviljon E 39. 2081/a
Razstava in sprejemanje naročil.

Sokol

Sokol na Vrhniki pada v nedeljo, 24. t. m. obračun svojega celokupnega delovanja. Nastopijo vsi oddelki. Po telovadbi pa so vsi veliki nepisiljena zabava s plesom na sončnem vrtu gostilničarja g. Kočevarja. Ker se isti dan vrši tudi avtomobilna dirka gremo vsi na Vrhniko.

Sokol Vače pri Litiji priredi v nedeljo, 24. t. m. popoldne javno telovadbo, združeno z vrtno veselico. Vabimo bratska društva in vse sokolstvu naklonjeno občinstvo. — Zdravo!

Sport

Službene objave LNP

Odbori ljubljanskega nogom. podsavca so se konstituirali sledeče:

Upravni odbor: Predsednik inž. Hrovatin, podpredsednik: prof. dr. Kropivnik, I. tajnik: Kureti, II. tajnik: Boštjančič, blagajnik: Buljevič, odborniki: Zajc, Cimperman, Betetto, Vodišek, Lukežič, Klapak, Mahkovec (za Celje), Planinšek (za Maribor).

Poslovni odbor: ppred. prof. dr. Kropivnik, II. tajnik Boštjančič, odborniki: Zajc, Lukežič, Cimperman, Pogorelec.

Rev. odbor: inž. Debelak, Gregorič in Kregelj. Podsavetni kapetan ing. Bloudek.

Ljubljanske klube opozarjamo, da se vrši dne 30. in 31. t. m. lahkoatletsko tekmovalje za prvenstvo Jugoslavije, vsled česar so vse sportne prireditve v teh dneh zabranjene. Odslej naj pošiljajo klubi dopise na sledeči naslov: Ljubljanski nogometni podsavez JNS, v roke g. Kureta, Ljubljana VI, Zibertova ulica 269.

Lahkoatletska prvenstva Jugoslavije.

Dne 30. in 31. t. m. se vrše na igrišču S. K. Primorje tekme za prvenstvo Jugoslavije za l. 1924 v moški in damski lahkoatletiki. Dosedaj so se prijavili sledeči klubi: iz Ljubljane: Ilirija, Jadran, LASK in Primorje; iz Zagreba: Hašk, Marathon, Gradjanski, Makabi in Victoria; iz Beograda: Lahkoatletski klub Sumadija in sicer s svojimi najboljšimi atleti. Konkurenca bo zelo močna ter je pričakovati izboljšanje mnogih dosedanjih oficijelnih rezultatov in rekordov. Natančen razpored tekmovalja in najboljših tekmovalcev javimo v prihodnjih dneh.

Admira (Dunaj) : Ilirija. Kot prva velika sportna prireditev jesenske sezone v Ljubljani se vrši v nedeljo 24. t. m. — najbrže tudi v soboto 23. t. m. — mednarodna tekma nogometnih moštev dunajske Admire in S. K. Ilirije. Admira nastopi v Ljubljani s kompletnim I. moštvom, ki si je priborilo v pretekli prvenstveni sezoni med 13 dunajskimi prvoizrednimi klubi peto mesto. V moštvo igra več znanih reprezentančnih igralcev. Kvalitativno se da primerjati gostovanje Admire v letošnji sezoni kvečjemu z nastopom dunajskega Slovana, ki je napravil s svojo odlično igro na našo sportno publiko največji utis.

Prva hitrostna gorska avtomobilna in motociklistična tekma. Prvikrat se vrši letos v bližini Ljubljane velika sportna prireditev, ki vzbuja med občinstvom, zlasti med sportniki veliko zanimanje. V dokaz nam služi seznam tekmovalcev, katerih se je do sedaj prijavilo že 42. Med avtomobilskimi vozači vzbuja splošno pozornost znani sportnik Savetič iz Beograda z vozom »Alfa-Romeo«, dalje knez Windischgrätz z vozom »Lancia Sonda«. Tudi znane marke »Austro Daimlers«, »ADM«, »Fordspiral«, »Puch«, »Fiat«, »Minerva« in znani drugi specialni dirkalni vozovi se udeležijo tekme. Prominentni vozači motociklistične panoge Jugoslavije iz Beograda, Stajerske, Hrvaške, Kranjske so na startni listi. Razgledne točke tekmovalne proge so prvovrstne, tako da bo publika imela lep razgled na zanimive ovinke, vijuge in strmine. Za ljubljansko občinstvo je jako prikladen vrhniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob pol 2. popoldan. Tekma se vrši ob vsakem vremenu v nedeljo 24. t. m. ob pol 4. popoldne.

Naše hazenašice v Pragi. Prihodnjo nedeljo se vrši v Pragi mednarodna rokometna tekma med reprezentancama Češkoslovaške in Jugoslavije. Razen te tekme se bodo vršile tudi medmestne tekme Praga-Zagreb in Praga-Beograd. Naša državna reprezentanca je sestavljena iz zagrebških in beograjskih hazenašic. Ob tej priliki se bo vršil v Pragi tudi lahkoatletični damski propagandni miting. Za tekmo vlada v Pragi veliko zanimanje.

Včerašnji nogomet na Dunaju: Sportklub : Veria (4. razred) 6 : 0 (1 : 0) Weisses Elb : Debrecziner S. C. 2 : 2 (1 : 1), Slovan : Neubau 2 : 0 (1 : 0).

Zagrebska Šparta na Reki. Prošlo soboto in nedeljo je zagrebska Šparta gostovala na Reki. Po porazu s strani Gorjave 1 : 0, je Šparta dosegla tudi profi »Fiume« le neodločen rezultat 2 : 2.

LLAP. Navodila o polaganju izpitov za hazenske sodnike: Za polaganje izpita je potrebno poznavanje pravil po II. izdani, katere so še v tisku in polaganje praktičnega izpita na terenu. Člani izpitnega poverjenstva so gg. A. Schneller, V. Vinek in L. Kovačič, Zagreb ter D. Jovanović Beograd. Načelnik kolegija hazena sodnikov je g. V. Vinek, Hašk, kavarna »Zagreb«, Zrinjevac 15. Za interese izven Zagreba je sklenjeno, da jih lahko izpraša poverjenik, v tem slučaju pa zelo rigorozno. Nadaljeje tozadve informacije se dobijo pri tajniku I. LLAP., Erjavčeva 24 ali pa pri g. Vineku. — Tajnik I.

Težkoatletična sekcija S. K. Slovana priredi v soboto in nedeljo dve veliki težkoatletični prireditvi. Predvajala se bosta rimsko-grška rokoborba in angleški boks. Dalje nastopi na prireditvi kot gost znani atlet Marjan Matijević, nazvan »Junak iz Like« s svojim svetovnoznanim sporedom. Prireditve se vrši v Narodnem domu.

Nov svetovni rekord. Sloviti plavalec Amerikanec Weissmüller je pri nedeljski plavalni tekmi na Dunaju postavil nov svetovni rekord na 100 metrov v času 57,8 sek.

Veličastna proslava petletnice osvoboditve Prekmurja

Murska Sobota, sredi avgusta. Dne 12. t. m. je minulo pet let od onega zgodovinskega dne, ko so jugoslovenske čete prikoralale v oni del nekdanje ogrske kraljevine, v katerem so takrat še kompaktno bivali zadnji ostanki slovenskega naroda panonskega. Z navdušenjem, ki vzkipi le v njem, ki se je rešil tisočletnih spon robstva, je narod »ogrskih Slovencev« pozdravil osvoboditelja, ki mu jih je poslala mlada naša država. 12. avgust 1919 je postal mejnik v življenju najsevernejšega dela slovenskega naroda. In trdno stoji ta mejnik in milijon junakov Srbov, Hrvatov in Slovencev je pripravljanih, da čuvajo »Prekmurje«, najmlajše dete Jugoslavije Slovanstvu. In ohranili je bodo!

V spomin na slavne dni nedavne minulosti je priredila »Organizacija prekmurskih dobrovoljcev v Bratoncih« proslavo, ki bi naj pokazala svetu in poznejšim rodovom, da med nekdanjimi ogrskimi Slovenci ni zamrla narodna zavest, da ta del našega naroda čuti nacionalno. Pa kdo je bil poklican, da to dokumentira pred celim svetom, če ne oni, ki so takrat pred petimi leti prostovoljno pohiteli na branik svoje neosvojbene domovine! Kdo, če ne domači, prekmurski dobrovoljci, ki so se zavedali pomembnosti zgodovinskega trenutka in sklenili, ali osvoboditi domovino, ali pa poginiti častno na bojnem polju!

Dostojanstveno je korakala v soboto, dne 9. avgusta 1924 dolga povorka skozi Mursko Sobotu na pokopališče, kjer počiva zemeljski ostanki

poročnika drja. Dimoviča in njegovih pet bojnih tovarišev, ki so dne 3. januarja 1919 v Murski Soboti padli v boju z madžarskimi četami. Na čelu dobrovoljcev Mariš, za njimi vojaška godba, iz Varaždina, nato zastopnik politične oblasti, gosp. glavar Lipovšek, in zastopnik Savske divizijske oblasti gosp. polkovnik Nedić ter orožniški major Sagadin, za njimi ognjehajci iz Murske Sobotre iz Rakičana. Sledil je tem uniformiranim udeležencem prireditveni odbor gg. dr. Kravina, dr. Farkaš, Bokalič, Niševičer, murskosoboški sokolski naraščaj v civilu ter mnogo narodno zavednega občinstva. Dolga vrsta bakelj ob straneh povorke je metala svoje čarobno luč na udeležnike in tajinstveno je osvetlevala venca, ki so jih nosili prekmurski dobrovoljci, da jih položijo na grobove svojih padlih tovarišev.

Oblaki so zagrnili nebo in dež je curkoma lil na kraj, kjer leže skoraj pozabljeni mučeniki z dne 3. januarja 1919. Godba je zasvirala žalostno Sveta tišina je zavladala ob grobovih Veržejski strelci so oddali salvo. Dobrovoljce gosp. Klar se je v ginljivih besedah spominjal preminulih tovarišev in položil na grob venca. Gosp. Pavlica se jih je spominjal imenom koroških dobrovoljcev in Dimovičeve matere in v njenem imenu položil šopek mladega cvetja na grob njenega junaškega sina. Pevski zbor je zapel »Vigred se povrne« in orosile so se oči narodu, ki je v gostih trumah prihitel, da se oddolži spominu tistih, ki

so se borili za njegovo svobodo. Iz številnih trobent so znova zaplavali turbo-milni akordi žalostinke tja preko grobov, žar bakelj in strelci iz toplicev so pričeli o pijeteti, izkazani njim, ki so za nas žrtvovali svoje mlado življenje. Mir je zavladal na pokopališču. Med sviranjem koračnice se je pomikala povorka mimo bolnišnice, skozi Malo Kanižo, po Lendavski in Aleksandrovi cesti pred hotel Dobraj. Z balkona je dr. Škerlak pozdravil narod, ki se je v velikem številu zbral, da prisostvuje zaključku redke proslave. Predsednik prekmurskih dobrovoljcev gosp. Horvat je v vznešenih besedah obudil spomin na najvažnejši dan prekmurskih Slovencev, g. dr. Kovačič je izročil pozdrave Jugoslovenskega sokolskega saveza in vzklikal trikratni »Živio!« našemu vladarju, nakar je godba zasvirala državno himno. Ves čas pa so rakete odevale zbor naroda v bajnočarobno svetlobo in oznanjale tja proti Avstriji in daleč proti jugu, vzhodu in severu petletnico svobode prekmurskih Slovencev.

Naslednjega dne, v nedeljo 10. avgusta je v Beltinčih korakala povorka z godbo na čelu v prekrasno tamošnjo cerkev. Vstila se je za godbo murskosoboška četa varaždinskega pešpolka, za njo veržejski strelci, prekmurski dobrovoljci, nato požarniki in ljutomerska gasilska župa z načelnikom g. Štuhcem, gasilna društva Beltinč, Dobračevci in Andrejci. Krasno petje zborovod vodstvom gosp. nadučitelja Šorogarija je dalo maši vsebino, ki je odgovarjala proslavi. Godba je z izbranimi točkami spremljala službo božjo in dvigala slavo dneva. Veržejski strelci so z vojaško preciznostjo

oddajali salve. Po maši se je vršil pred cerkvijo v Beltinčih tabor. Pod spretnim predsedništvom sodnika g. drja. Farkaša iz Murske Sobotre so se naglo vrstili govorniki, ki so v vznešenih besedah, polnih ognjevitosti in globoke vsebine tisočim in tisočim ljudstva govorili o bojih jugoslovenskega naroda za osvoboditev Prekmurja. Srečni poglavar g. Lipovšek iz Murske Sobotre je podal kratko sliko razvoja tega ozemlja izza osvoboditve, g. dr. Kandrič, vodja dolnjelendavskega sreškega poglavarstva, se je dotaknil razmer, ki so vladale nekda; v Prekmurju. Navdušenje in samozavest sta napolnili srca vsem, ko sta govorila g. polkovnik Nedić, odposlanec Savske divizijske oblasti, in gosp. Medin iz Doljne Lendave imenom sokolske legije, ki je v tistih dneh prva pribitela v Prekmurje, da je osvobodila v izbranih razumljivih besedah sta v milo srbohrvaščini navduševala zbrani narod za domovino. Gosp. polkovnik Nedić ga je bodril k zavesti, da prekmursko ljudstvo v boju za svoj narodni obstanek ni osamljeno, marveč da stoji za njim milijon bajnetov in da pojde, ako bo kedaj potrebno, zanj v boj ves narod srbski, hrvaški in slovenski. Gromki »Živio!« ključ so bili zahvala naroda govorniku, ki se je na neštetihi bojnih junaško boril za svobodo Jugoslovanev in ki je ob zasedbi l. 1919. bil šef generalnega štaba armade generala Smiljičnika. Z izrednim navdušenjem je zbrano ljudstvo sprejelo govor gosp. Medina, ki je prisegel zvestobo narodu in izrazil upanje, da se pride dan oblačila tudi za tisto gospodo v Murski Soboti, ki je leta 1919. ševala narod na pokoli dobrovoljcev. Govorili so

še gg. Vudler imenom Organizacije jugoslovenskih dobrovoljcev v Ljubljani, dr. Kovačič za Jugoslovenski sokolski savez, gosp. Pavlica imenom koroških dobrovoljcev, gosp. Grčar kot zastopnik invalidov iz Ljubljane in dobrovoljec g. Horvat.

Po zaključku glasanja je predsednik prečital pozdravne brzojavke generala Majstra, drja. Brejca in »Udrugi« ratnih invalidov v Zagrebu. Navdušeno je bil sprejet predlog, da se pošlje našemu vladarju vdanostna brzojavka s tabora. Trikratni »Živio!« je zaključil zborovanje pod milim nebom. Godba je zasvirala himno, strelci so oddali salvo, murskosoboška četa varaždinskega pešpolka je pod vodstvom agilnega podporočnika g. Cukiča zapela pesem, ki jo je ta mladi častnik nalašč za ta dan spesnil na čast prekmurskih dobrovoljcev in prekmurskega ljudstva sploh. Nato so dobrovoljci in vse uniformirane formacije defilirale pred zastopniki civilnih in vojnih oblasti ter prireditvenim odborom. Defilirali so tako, da je sam polkovnik g. Nedić občudoval njih discipliniranost.

Proslave so se udeležili tudi zastopniki JDS, NRS in NSS, dalje g. Prelog kot zastopnik deleg. min. financ, ter številni drugi gostje, med njimi tudi gg. polkovnik Mišič in podpolkovnik Rosenfeld od varaždinskega vojnega okroga. Prihitiel je tudi gosp. major Jakob Sagadin, ki si je kot orožniški kapetan v Ljutomeru v času pred osvoboditvijo Prekmurja pridobil neenavljive zasluge za Prekmurje. Popoldne se je narod zbral, da pri prosti zabavi v veselju in radosti obhaja spomin na dneve osvobojenja.

Dr. S. V.

Gospodarstvo

Mednarodno zborovanje hmeljarjev

Zatec (ČSČ), 15. avgusta. Tega zborovanja hmeljarjev se je udeležilo blizu 60 zastopnikov iz Češkoslovaškega, Nemčije, Jugoslavije (g. Roblek), iz Poljske in Francije.

Ko so posamezni delegati poročali o stanju hmeljskih nasadov v domačem okoliščju, je na podlagi teh podatkov poročal g. ravatelj Gauba o množini letošnjega pridelka in o svetovnem tržnem položaju. Na podlagi tega poročila se da sklepati, da je v nekaterih okoliščinah sicer upanje na dobro leto, vendar so pa tudi težave, katere bodo manj pridelale kakor lani. Situacija za hmeljarje celega sveta je torej izredno ugodna, ker pivovarji nimajo nikakršnih zalog.

Glede na to se je po daljšem razpravljanju sklenila nastopna resolucija:

»Danes zbrani hmeljarji Srednje Evrope so prišli do prepričanja, da bo svetovna letina le pri najugodnejših vremenskih razmerah med obiranjem krila svetovni konzum. Ni torej vzroka, da bi hmeljarji svoj pridelanek zametavali za ceno, katere bi ne krila pridelovalnih stroškov; hmeljarjem se nasprotno priporoča, svoj pridelanek prodajati le v manjših partijah, da bodo dobivali pošteno plačilo za svoje prizadevanje.

Svetovno cenitev letošnjega pridelka bo objavil poseben odbor mednarodnega hmeljarskega kongresa, in sicer v času od 1. do 10. septembra t. l.

Mednarodni hmeljarski kongres naj-ostreje obsoja predprodaje hmelja in poziva vse hmeljarje, da jo zaprejo opustijo, ker more le občutno škodovati hmeljarstvu.

Dokler se ne vstanovi Centralo vseh hmeljarskih organizacij Srednje Evrope, se naj izvršujejo in razpošiljajo poročila o stanju nasadov itd. v posameznih državah po dosedanjem načinu.

L. 1925. se bo vršilo mednarodno zborovanje srednjeevropskih hmeljarjev v Münchenu.

Za hmeljarje

Zatec, 15. avgusta.

Kakor vsako leto tako me je tudi letos obiskal zastopnik najuglednejše nemške hmeljske tvrdke Joh. Barth in sin, Nürnberg, kateremu podajam potrebne informacije glede našega hmeljarstva. Ko sem

mu povedal, da bo hmelj letos neenak, da bo poleg normalno razvitih kobil tudi precej daljših in dolgih, poleg lepo zelenih tudi rjavih, me je naprosil, naj posebno letos opozorim vse hmeljarje na skrbno prebiranje ali sortiranje hmelja. Nekaj predolgih in rjavih kobil skazi ceno celemu kupu, celi bali. Stroški za prebiranje se vračajo štiri do petkrat. Kako radi prihajajo kupci na dvorišče onega hmeljarja, od katerega vedo, da ima prebrano blago; za prebrano blago plačujejo pa tudi izredne cene. Dolge in rjave kobile se pa tudi prodajajo kot eksportno blago. Gosp. Sreca Josip v Zalcu slovi vsako leto zaradi lepega blaga; on ima v hmeljski seziji stalno tri do štiri ženske, katere le hmelj prebirajo. Prebiranje je potrebno vsako leto, posebno pa takrat, kadar se pričakuje bogata letina.

V poročilu o glavni skupščini dne 10. t. m. sem pozabil omeniti da je g. predstojnik opozoril zbrane hmeljarje na poštenost v hmeljski kupčiji. Ne mešajte torej hmelja s plevami ali peskom, ne mešajte starega hmelja med novega, ne mokrrega med suhega, ranega med pozrega itd. Z eno besedo: Oddajte kupcu le to, kar ste mu prodali!

Včeraj je huda nevihta in burja povzročila po hmeljarskih Savinjske doline prav veliko škodo.

A. P.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (20. t. m.) Pšenica nova, 57 vagonov 375—380; stara 390—395. Ječmen: 15 vagonov 340—360. Oves: 6 vagonov 295—300. Turščica: 32 vagonov 280—290. Fižol: beli, baški, 14 vagonov 520—530. Moka: 14 vagonov, baza «0» 570—580. Tendence v pšenici nestanovitna, v turščici mirna.

Zagrebski kraljevski sejem (20. t. m.) Sejem je bil slab. Dogon in dovoz sta bila zelo majhna. Prometa ni bilo skoro nikakega. Za izvoz se sploh ni trgovalo. Za kg žive teže notirajo: voli I. 14—15.5, II. 12—14, III. 10—11, bosanski I. 13.5—15, II. 10—12, III. 8—9, krave I. 13—14.5, II. 11—13, III. 7—9, bosanske III. 7—8, biki 13—14, junice I. 14—14.5, II. 12—13, teleta I. 18—20, II. 17—18, svinje pitane 23—25, nepitane 20—21, sremške 24—25.5, prasici do 1 leta 25—32, nad 1 leto 19—21. Konji po komadu: težki tovorni 10—12.000, lahki tovorni 9—10.000, kmečki tovorni 6.500—8.500, lahki vozni

6—7.000, srednji vozni 4.500—5.500, težki vozni 8.500—9.000 Din. Konji za klanje 3.75—4 Din za kg žive teže.

Dunajski svinjski sejem (19. t. m.) Degon 10.093 komadov. Notirajo za kg žive teže v tisočih Ka: mesne svinje 20—24.5, debele 20—23.

Dunajski trg za jajci (19. t. m.) Tendence je čvrsta in cene rastejo. V trgovini na debelo stane komad svežega blaga 1700 Ka, v trgovini na drobno pa 1700 do 1800 Ka.

Tržaški trg. Cene na debelo v lirah: seno 18, slama 14, oves 95 (vse za q); teletina 8—10, koštrunovina 7.20—9, košje meso 16—18, krompir 0.30—0.45, čebula 0.30—0.60, česen 1.50, fižol v stroču 2.20—2.50, fižol 0.50—1.00, fige 1.30—1.60, jabolka 0.50—1, hruške 0.60—2.50, grah nov 1.50—1.70 (vse za 1 kg). Cene na drobno so nekoliko višje.

Tržaški vinski trg. Cene v lirah: vino istrsko belo (na licu mesta) 140—180, istotako črno (na licu mesta) 130—200, teran 150—210, vipavsko 100—170 lir za hektoliter.

— Zakon o konvenciji tranzita preko Soluna, sklenili med našo kraljevino in Grčijo, prinašajo »Službene Novine« št. 187. Po tej konvenciji odstopa grška vlada kraljevini SHS za 50 let nekaj prostora v solunskem pristanišču, ki bo služil v uporabo Jugoslaviji ter bo pod njeno carinsko upravo. Prostor obsega okrog 94.000 kvadratnih metrov. Prosta cona pripada drugače pod grško suvereniteto, tudi v policijskih zadevah.

— Izgledi hmeljske letine v Savinjski dolini. (Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo.) Zatec, 19. avgusta. Tudi v minulem tednu so vremenske neugode ovirale razvoj hmeljske rastline. Obiranje goldinga se je pričelo po malem in bo njegova letina večinoma daleč zaostajala za lansko. Stanje poznega hmelja se je nadalje tako poslabšalo, da je izključeno, da bi se že sedaj tudi le približno dala določiti množina njegovega letošnjega pridelka. Došlo je že več hmeljskih prekupev.

— Stanje v živine. Po zadnjih službenih podatkih je bilo stanje živine v naši državi zelo povoljno. Le v nekaterih oblastih so bili posamezni primeri svinjskih in govejih kužnih bolezni.

— Dobave. Dne 22. t. m. se bodo vršile pri komandi Karlovaškega vojn. okrožja, Karlovac, nadalje pri komandi mesta Murska Sobota v Murski Soboti, pri ko-

mandi mesta Sušak na Sušaku in pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ponovne ustmene licitacije glede dobave mesa. Dne 23. t. m. se bodo vršile pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu in pri komandi mesta Dolnja Lendava v Dolnji Lendavi ponovne ustmene licitacije glede dobave mesa. Dne 25. t. m. se bo vršila pri komandi Varadinskoga vojnega okrožja. Varadlin ponovna ustmena licitacija glede dobave mesa. Predmetni oglasi s natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Stanje posevkov. Po uradnih podatkih za drugo polovico prošlega meseca je bilo splošno stanje posevkov dobro.

— Prodaja svile iz državnih tvornic. Iz Beograda poročajo, da se je na predlog ministra trgovine in industrije sklenilo prodati svilo iz državnih tvornic na javni licitaciji.

— Svoboden uvoz pšenice v Švico. Švicarski zvezni svet je dovolil pod gotovimi pogoji uvoz pšenice za izdelovanje testenin. Uvozna dovoljenja bodo dobivali nekateri mlini. Poleg tega se bo tovarnam za testenine dovoljevalo v omejeni množini uvažati pšenični zдроб. Uvozna dovoljenja bo izdajala državna žitna uprava.

— Insolvenca dunajske firme s suknom. Z Dunaja poročajo, da je postala insolventna starejša, že 18 let obstoječa firma s suknom Alexander Fein. Pasiva znaša 6 milijard AK.

— Velika ponudba železa na madžarskem trgu. Iz Budimpešte poročajo, da ponuja podjetje Ganz-Danubius velik del svoje zalogo železa, to je okrog 300 vagonov, v nakup, in to pod dnevnimi cenami. Kakor se glasi, računa podjetje v zvezi z londonsko konferenco na padec cen v Evropi; vrhu tega pa potrebuje podjetje denar za plačanje svojih dolgov.

— Neugodni izgledi rumunske letine sladkorne pese. Zaradi suše je zlasti v stari državi sladkorna pesa zelo zaostala. Zato računajo, da bo letošnja produkcija sladkornja komaj krila domačo potrebo.

— Snovanje Fordove tvornice avtomobilov v Poljski. Iz Varšave poročajo, da snuje Ford v Poljski tvornico avtomobilov. Izdelovanje in vodstvo hosta enaka kakor v Ameriki. Vendar izjavlja Ford, da bo v Poljski cena za enak komad kakor v Ameriki za 80 odstotkov višja, ker se delo v Poljski vrši mnogo počasneje.

— Žetev v Poljski. Letošnja žetev v Poljski bo nasprotno lanski žetvi, ki je bila izredno dobra, le nekoliko prekosrednja. Po zadnji cenitvi se je pridelalo 45 milijonov stotov rži (lani 60 milijonov).

11 milijonov pšenice (13.5 milijona). Žetev je bila zlasti slaba v vzhodnem delu Galicije.

— Obtok bankovcev v Franciji se je po izkazu 14. t. m. zmanjšal za 171.7 milijona na 40.899.9 milijona francoskih frankov.

Slaba letina v Rusiji

Sovjetski listi so te dni objavili uradno poročilo, ki našteva one pokrajine, kjer je letos pričakovati slabo letino.

Po tem poročilu se proglašajo sledeče pokrajine za slabe: dve okrožji samarske gubernije (pokrajina Volge), pet okrožji saratovske gubernije, celi guberniji caricevska in astrahanska, nemška republika ob Volgi, republika Kalmikov, pokrajini Terek in Kalbardino-Balkar, tri okrožja donske pokrajine (med temi kraji ob Donu), voroneška gubernija, dve okrožji harkovske gubernije, osem okrožij stavropolske in eno okrožje jekaterinoslavske gubernije.

Za bodočo zimsko setev namerava sovjetska vlada odkazati pokrajina, v slabo žetvijo deset milijonov pudov (po približno 16 kg) rži za setev. Od te množine dobi pokrajina ob Volgi 1.400.000 pudov, caricevska gubernija 1.300.000 pudov, stavropolska gubernija 1.100.000 pudov in republika ob Volgi 800.000 pudov rži. Ker je letošnji slabi letini deloma vzrok tudi slabo obdelovanje zemlje in slabo seme, hoče sovjetska vlada posebno paziti na to, da se to zlo popravi.

Finančni komisariat je odredil v svrhu večjega zanimanja za državno poljedelstvo posojilo, da se lahko plačajo davki za lansko leto v obligacijah tega posojila. Vrednost obligacij se z 10. avgustom zniža za dve kopejki.

Centralni odbor komunistične stranke v Ukrajini je izdal proglas krajevnim odborom revnih kmetov, v katerem veli, da je bila suša strašna le tam, kjer se obdeluje zemlja s primitivnimi sredstvi. Zato se bo odslej posvečala večja pozornost melioracijam in izboljšanju poljedelstva sploh.

Vr me

Dunajsko vremensko poročilo. V Avstriji je bilo danes večinoma oblačno in deževno. Posebno mnogo padavin je bilo v centralnih Alpah. V Italiji je bilo bolj jasno, v Angliji pa dežuje. — Napoved za četrtek: Malo boljše, toplejše, toda ne zanesljivo vreme.

Časnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik Fr. Brozovič
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Stara tovarna nogavic in pletenin Ustanovljena
1102/a **M. FRANZL & SIN** 1888
v Ljubljani, Privoz 10. Poštni predal 44.
Lastnik: Feliks Franzl.

Trgovci z železnino in kuhinjsko posodo

Oglejte si! **Važno!** **Novo!**

„Honsel“ Aluminium- und Metallwerke, Wien, Wöllersdorf 2
razstavlja na velesejmu vse vrste

kuh. posode iz aluminija

vdelane v bakreno pločevino brez vsakega cinka, tedaj na
trpežnosti neprekosljivo. — Paviljon F 153

Avto „Wanderer“

s tremi sedeži, dobro ohranjen se po ceni prodaja. Ogleda se lahko Maribor,
Stolna ul. 4.
4483a

Cenj. posebnikom velesejma se toplo priporoča

== kavarna in bar ==

EMONA

Aleksandrova cesta

FILKA

Razpisuje se

zidarsko, tesarsko in mizarstvo delo o pri-
liki prezidave občinskega poslopja v Do-
lenjem Logatecu. Načrt je vsak dan od 9. do
12. ure na vpogled v občinski pisarni Dolenji
Logatec. Pismene ponudbe je vlagati istotam
do 25. avgusta t. l. Odbor si pridržuje pravico,
da odda delo svobodno ne oziraje se na najnižjo
ponudbo.

Predstojništvo občine Dolenji Logatec.

JOSIP KREGAR

oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
Cesta na Kodeljevo št. 2, Ljubljana

Izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela, in
sicer vodne in nadtalne stavbe ter umetno tesar-
stvo. Prevzemajo po danih kakor tudi lastnih
načrtih gradbo mostov, jezov, hiš, vil, ter razne
gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe,
kupole in cerkevne ostrišja, balkone, vrtno utor,
verande in stopnice.

4176/a

Ustanovljeno leta 1906.

THE REX GO.,
Ljubljana,
Gradišče 10.

Najstarejša in naj-
večja specialna tr-
govina v Jugos avliji

s pisalnimi, računskimi in kopirnimi
stroji, razmnoževalnimi aparati, pi-
saršiško opremo in z vsemi toza-
devnimi potrebščinami.

Telefon št. 268.

Išče se

šofer - mehanikar

za osebni avto in delo v delavnici za takojšen
nastop. Oferte na „Splošna stavbena družba“
Maribor

1843/a

Opozarjamo gospode trgovce
da razstavljamo naše

železno pohištvo

na vzorčnem velesejmu v paviljonu „G“ 229 St.
„Zmaj“, ind. železnine d. d.
Zagreb, Petrijska ulica 3.

4450/

Avtomobilisti!

„Vatra“ - akumulator, Maribor, nudi
starter-baterije in baterije za razsvetljavo —
s preizkušeno trajno kapaciteto — in prevzema
stare baterije v popravilo.

Lastni izdelki na sejmu, paviljon „F“.
Ing. I. & F. Domicelj, Maribor.

Paviljon „I“, števil. 428.

Raztezni naslonjač „Moj ideal“ s firnežem prevle-
čen, s pedaločnikom, s pristnim platnom montiran (po-
stna postelja omogočena). — Vrtno mobilje, zaklopni
stoli in mize za verande, restavracijske prostore, ka-
varne, dvorane itd.

Tovarna stolov in lesnih izdelkov

J. Stadler, Ljubljana, Sodna ul. 11
Zahtevajte ponudbe!

Stavbeno in pohištveno mizarstvo

PETER BIZJAK

Sp. Siška 136

priporoča solidno izdelane ameriške
pisalne mize

kakor tudi vsa stavbena in pohištvena
mizarska dela

Izvršba priznana solidna! Cene nizke!

Trgovci s špo tnimi potrebščinami!

Paviljon „H“ 327

IVAN SAVNIK

KRANJ-SLOVENIJA.

LASTNI PRO ZVOJ vsakovrstnih NARAM-
NIC in NAHRBTNIKOV.

Zaloga modnega, kratkega no-
4384-a rimberskega in galanterij-
skega blaga.

Na debelo! Na debelo!

Hiša v Kranju.

Iz proste roke se prodaja enonadstropna hiša ob
glavni cesti v Kranju, priprava za obrt ali za trgovino.
— K tej hiši, ki ima dveje stanovanj, vsako s štirimi
sobami, kuhinjo in pritliklino, spada tudi manjša hi-
sica s teraso na dvorišču z dvema sobama, kuhinjo in
kletjo. — Električna in voda je napeljana. — Cena
ugodna. — Ponudbe je staviti do 25. t. m. na upravo
„Jutra“ pod „Hiša v Kranju“, kjer se dobi tudi
naslov prodajalca.

Veridicus

Pater kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

15 «O, vi ste, Podlipeet!» je vzkliknil Svetlin. «Ali vas pošilja za mano gospod župnik? — Le povejte mu, da prihajam pravkar od smrtonosnega ranjenega darcja. Poslali smo po zdravnika in po orožnika. Se nocoj zapro razbojnika... Pa lahko noč, dragi Grčar, — zdajle grem pa kar hitro spat!»

Cerkvenik je izginil kakor duh, prijatelja sta se zasmejala in se ločila vsak na svojo stran.

9. «Moja je osveta!» pravi Gospod.

Tri dni po teh dogodkih v Zalesju je izšel v «Slovenca» dopis. Poročal je o sijajno uspelem volilnem shodu državnoborskega kandidata prečastitega gospoda župnika Jakoba Zdražbe, o velikanskem navdušenju volilcev v zaleški župniji in o prekrasnih in duhovitih govorih č. g. kaplana Torkarja, g. urednika Blažiča in preč. g. bodočega državnega poslanca.

Nato je bilo čitati:

«Veličastna manifestacija neomajne zvestobe našega ljudstva do katoliške cerkve in njenih vzornih služabnikov, teh nesebičnih delavcev za duševni in gospodarski napredek slovenskega naroda, niso mogli pokvariti niti naravnost divjaški izbruhi kanibalske sirovosti in peklenke mržnje proti katoliški misli s strani peščice zaleških liberalcev in socialistov.

Znova je dokazalo naše verno, preprosto ljudstvo, da je vzvišeno nad tako zvano inteligenco, ki je v svoji brezverski podivjanosti že izgubila med volilstvom vsakršen ugled. Le razsodnosti in plemenitosti prirediteljev in voditeljev volilnega shoda se imajo zaleški liberalci in socialisti zahvaliti, da niso odnesli vsi skupaj razbitih glav in polomljenih kosti. Našli bi le to, kar so iskali.

Obžalovati je, da je odnesel neznatno prasko naivni kričač darcar Ramovš namesto glavnega šuntarja, svobodomislega učitelja Grčarja. Ta brezvestni zastrupilevalec nedolžne mladine

je pripeljal na shod tolpo razgrajčev in kričavih žensk, med katerimi sta najglasneje gurali učiteljici. Nad vprav sramotnim vedenjem teh javnih uradnikov, ki se pasejo iz ljudskih žuljev, a prav zanikarno izvršujejo svoje dolžnosti, se je glasno zgražalo vse pošteno katoliško volilstvo.

Zaradi javnega pohujšanja se nočemo za danes približje baviti s temi kulturonošci. Potuho jim daje nadučitelj Strojcar, ki se bolj žrtvuje za liberalno brezversko gnezdo v Zalesju, za Bralno društvo, nego za šolo in za disciplino med podrejenim učiteljskim.

Naša dolžnost je, da opozarjamo na počenjanje teh ljudi, ki tako brezvestno razširjajo neslogo in sovraštvo med miroljubnim ljudstvom ter se posmehujejo vsem državnim zakonom, č. kr. višji šolski svet v Ljubljani in č. kr. okrajno glavarstvo v Globokem.

Mi čakamo... Ako ostane naš apel na državne oblasti brez uspeha, bomo primorani izpregovoriti razločnejše. In prav žal nam bo, ako potem zasmrdi...

Dopis je učinkoval.

Okrajno glavarstvo je nemudoma prepovedalo za prihodnjo nedeljo popoldne napovedani napredni politični shod, v Zalesju pa se je pripeljal okrajni šolski nadzornik. Po inspekciji vseh razredov je prepovedal na konferenci zbranim učiteljskim z ledenimi besedami vsakršno nadaljnje javno politično udeleževanje. Hkratu je naznanil učitelju Grčarju, da je proti njemu uvedena disciplinarna preiskava.

Okrajni šolski nadzornik Vrabec in nadučitelj Strojcar sta bila skupaj maturirala in si ostala prijatelja doslej.

Po konferenci je prišel Vrabec v voditeljsko pisarno in je dejal Strojcarju:

«Kakor si videl in kakor sem tudi diktiral v konferenčni zapisnik, sem z uspehi na tvoji šoli popolnoma zadovoljen. Brez izjeme vsi razredi so prav dobri in s pedagoško-didaktičnega stališča nimam kaj pravičesar... Prepoved, ki sem jo izrekel po ukazu iz Ljubljane, je seveda nezakonita in protivna temeljnim določbam ustave. Kot svobodni državljan se sme tudi vsak učitelj politično udeleževati na način, ki ni škodljiv njegovemu uradnemu in socialnemu ugledu... Toda jaz sem vam povedal, kar sem — moral. Delajte, kakor hočete. Razmere

poznate. Ako se ne uklonite, vas razprše. Grčar odleti bržčas prvi. Nedolžen ali kriv, obsojen je že.»

«Izvrsten učitelj je... Deluje vzorno ne le v šoli, nego tudi blagodejno vpliva v društvu, med odraslo mladino,» je ugovarjal prepadeno Strojcar.

«Vse vem, prijatelj,» je dejal Vrabec. «A zameril se je župniku. Ta ima močne somišljenike v Ljubljani. Menda zdaj razumeš...»

«Strašna krivica!» je vzklikel nadučitelj. «Mar smo res še zmerom sužnji farovžev?»

Nadzornik je skomizgnil z ramo.

«Sužnji smo Dunaja: odondot struji klerikalizem,» je dejal. «Rim ima svoje zastopnike na dvoru, a dvor jih ima v ministrstvu... Plavaj torej proti struji, ako hočeš po sili utoniti!»

«Kaj nam je storiti?»

«Brigajte se le za šolo in storite, kar vam velewa razum: sam sebi bodi vsakdo najboljši prijatelj! — Ako se hočeš buniti, te ne bo ubranil nihče in na bojišču obležiš junak, a — mrtev!»

«Reši vsaj Grčarja! Idealist je... zlata duša...»

«Storim, kar morem in smem. To ti obetam. Skušal ga bom držati tu vsaj do zaključka šolskega leta... A zdaj mi daj desnico; častna beseda: molčiš!»

«Molčim kakor grob... Hvala ti za odkritosrčne besede! Ah, če bi ne imel obitelji! — V pest je stisnil Strojcar desnico in udaril po mizi. «Toda sedem otrok — dva dečka in eno hčerko pošljem v jeseni v Globoko na srednjo šolo...»

«Jaz jih imam devet! Štirje so že v gimnaziji. Ah!» je vzdihnil nadzornik. «Koliko samozatajevanja in poniževanja, koliko hinavstva in pretvarjanja je treba samo zaradi obitelji! — Pa ti potem še očitajo, da si hlepah, neznačajnik, podrepnik! Toda pomagati ti ne more nihče...»

Komaj je odšel Vrabec, je pridrvel trgovec Prek. Predsednik Bralnega društva, sklicatelj novega volilnega shoda. V rokah je vihtel odlok okrajnega glavarstva.

«Pritožimo se na vlado. Zborovalna pravica mora biti vsem državljanom enako uporabna. Kar so smeli prirediti klerikalci, to mora biti dovoljeno tudi nam. Laži in natolcevanja na Zdražbovem shodu in v «Slovenca» ne smejo ostati brez odgovora.»

SUKNO!

Gg. TRGOVCEMI

4908a

SUKNO!

Z ozirom na Ljubljanski velesejem sem nabavil za jesensko in zimsko sezono izredno množino vsakovrstnega

SUKNA

primerne za vse kraje Jugoslavije. Cene zelo ugodne. Izbera velika in znano strokovno izbrane kvalitete pri tvrdki

J. GROBELNIK, LJUBLJANA, Mestni trg 22.

ANT. KRISPER

IZDELOVANJE ČEVLJEV
VELIKA ZALOGA PLETENINE, DROBNEGA IN
GALANTERJSKEGA BLAGA
EKSPORT KRANJSKIH
IZDELKOV: KRTAČ,
ZOBOTREBCEV ITD.

Stavbeno in opekarsko podjetje

Telefon št. 426

Ivan Ogrin

Telefon št. 426

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8

se priporoča za vsa stavbna dela ter nudi po zelo nizkih cenah

opeko

vseh vrst (strešno zarezano in navadno opeko [bobrovec])

žlebnike, opeko za tlak in cementne cevi.

Lastna opekarna na Črnučah. 4479a Zaloge tudi v Ljubljani.

Išče se strojni ključavničar

kot kompanjon

v dobro vpeljano ključavničarsko podjetje. Starejši strokovnjaki, ki bi bili zmožni voditi večje podjetje, naj se oglasiyo takoj in navedejo dosedanje delovanje na upravo «JUTRA» pod «Ključavničarstvo». 4488a

Paviljon „H“ 288

TOVARNA PERILA
F. VERDNIK

Maribor
Aleksandrova cesta 51
nasproti glavnemu kolodvoru.

da poskusite najboljše
kemične izdelke za čevlje in usnje.
Zahtevajte po vseh trgovinah
in povsod: **Svetlin krema** i. f. d.

JOSIP ŠTIRN, Krani

ključavničarstvo in kovinarstvo, mehanična delavnica
razstavlja svoje specialitete: gozdna
kladiva, stampilje za ušiganje v les (važno za
eksportne trške), štedilnike, dimne cevi in ko-
lena, podkve in kapice za čevlje. 4489a

Paviljon „G“, koja 244 b.

NOVOSTI

Senzacionalna ura

„MNEMOSYNA“

specijalna električna budilka in pisarniška opominjevalka.

Izključeno vsako pozabljenje!
Vpliva pomirjevalno na živce!
Izgovor „prepozno“ ne eksistira več!
Mehanizem ure največja dovršenost!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
A. Pinter, Slov. Bistrica (Slovenija). Telefon 4.

Ustanovljeno leta 1846. Telefon št. 563.

Gradbeno podjetje

E. Tönnies družba z o. z. Ljubljana

Pisarna: Dunajska cesta št. 25.

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. — Enodružinske hiše v opeki in «Heraklitu» (najcenejši stavbni način). — Projekti za enodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — Iz lastne opekarnice nudi po konkurenčnih cenah lepo, močno žgano opeko. — Iz lastnega gramozoloma vse vrste peska. — Zaloge vsega gradbenega materiala na Martinovi cesti.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga

v Kropi in Kamni gorici

Brzjav. naslov: Zadruga Kropa

Telefon interurban: Podnart 2.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija)

Žebliji za železnice, žebliji za ladje, črni ali pocinkani, žebliji za zgradbe, žebliji za čevlje, spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave, železne brane, zobje za brane, kljuge za podobne, zid itd., vijaki z maticami, zakovice za tenderje, kotle in mostove, vijalni čepi, verige.

4417a